

ABSTRACT BOOK

NEAR EAST UNIVERSITY

XVII. International Congress of Educational Research

"Shaping Education with AI: Research, Innovation, and Ethics"

04 - 06 September 2025

Near East University

Lefkoşa / Turkish Republic of Northern Cyprus

**The Seventeenth International Congress of Educational
Research**

**" Shaping Education with AI: Research, Innovation, and
Ethics"**

**4-6 September 2025
Near East University**

**Organized by
Turkish Educational Research Association & Near East University**

**In collaboration with
International Association of Educators,
European Educational Research Association
& World Education Reseach Association**

2025

17. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi Kongre Bildirileri Özet Kitabı

ABSTRACT BOOK

ISBN: (Kısa bir süre sonra eklenecek)

CONGRESS CO-CHAIRS

Prof. Dr. Umut AKÇIL
Near East University

Assist. Prof. Dr. Enver YOLCU
Chair of Turkish Educational Research Association

ORGANIZING BOARD CO-CHAIRS

Prof. Dr. Zehra ALTINAY
Near East University

Assist. Prof. Dr. Sinan KALKAN
Çanakkale Onsekiz Mart University

Members of the Organization Committee

Prof. Dr. Gökmen DAĞLI	Near East University
Prof. Dr. Fahriye ALTINAY	Near East University
Prof. Dr. Francesco SIDOTI	Laquila University
Prof. Dr. Hakan DEDEOĞLU	Educational Research Association
Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN	Educational Research Association
Prof. Dr. Nihat Gürel KAHVECİ	Educational Research Association
Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ	Educational Research Association
Doç. Dr. Dervişe AMCA TOKLU	Near East University
Doç. Dr. Gürkan ERGEN	Educational Research Association
Doç. Dr. Levent ÇETİNKAYA	Educational Research Association
Doç. Dr. Martina RIEDLER	International Educators Association
Doç. Dr. Necati CERRAHOĞLU	Educational Research Association
Doç. Dr. Mukaddes SAKALLI DEMİROK	Near East University
Doç. Dr. Seçim BESİM AYHAN	Educational Research Association
Yrd. Doç. Dr. Kemal Akkan BATMAN	Cyprus Educational Research Association
Yrd. Doç. Dr. Kemal Akkan BATMAN	Cyprus Educational Research Association

Secretariat

Dr. Hüseyin ULUS	Çanakkale Onsekiz Mart University
Dr. Zehra BİLGİN	Çanakkale Onsekiz Mart University
Exp. Ayşe ÖZTOPRAK	Near East University

Programlar

- AB Eğitim Programları
- Çevre Eğitimi
- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
- Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi
- Değerler ve Sevgi Eğitimi
- Din Eğitimi
- Eğitim Felsefesi
- Eğitim Politikaları
- Eğitim Programları ve Öğretim
- Eğitim Psikolojisi
- Eğitim Sosyolojisi
- Eğitim Tarihi
- Eğitim Teknolojisi
- Eğitim Yönetimi
- Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme
- Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
- Fen Bilimleri Eğitimi
- Güzel Sanatlar Eğitimi
- Halk Eğitimi ve Yaşam Boyu Öğrenme
- İlköğretim
- Matematik Eğitimi
- Medya Okur Yazarlığı
- Mesleki ve Teknik Eğitim
- Mühendislik Eğitimi
- Okul Öncesi Eğitimi
- Öğretmen Yetiştirme
- Özel Eğitim
- Sağlık Eğitimi
- Sosyal Bilimler Eğitimi
- Spor Bilimleri Eğitimi
- Türkçe Eğitimi
- Türkçe Konuşan Cumhuriyetlerin Eğitim Prog.
- Yabancı Diller Eğitimi
- Yükseköğretim

Programs

- EU Education Programs
- Environmental Education
- Child Development and Education
- Democracy and Human Rights Education
- Value & Pedagogy of Human Love
- Religious Education
- Philosophy of Education
- Educational Policy Studies
- Curriculum and Instruction
- Educational Psychology
- Educational Sociology
- History of Education
- Instructional Technologies
- Educational Administration
- Educational Measurement and Evaluation
- Counseling Psychology
- Science Education
- Fine Arts Education
- Public Education and Lifelong Learning
- Elementary Education
- Mathematics Education
- Media Literacy
- Technical and Vocational Education
- Engineering Education
- Early Childhood Education
- Teacher Education
- Special Education
- Health Education
- Social Studies Education
- Physical Training and Sports Education
- Turkish Education
- Turkic Countries Educational Programs
- Foreign Languages Education
- Higher Education

Davetli Konuşmacılar / Keynote Speakers

Prof. Dr. Hatice Yıldız Durak
Necmettin Erbakan University

Prof. Dr. Salim Razi
Çanakkale Onsekiz Mart University

Doç. Dr. Olgun Sadık
Indiana University

HONORARY COMMITTEE

Dr. Ziya ÖZTÜRKLER
Assembly Speaker of Turkish Republic of Northern Cyprus

Prof. Dr. İrfan Suat GÜNSEL
Chairman of the Board of Trustees of Near East University

Prof. Dr. Tamer şANLIDAğ
Rector of Near East University

Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN
President of International Educators Association

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Bilim İnsanları, Kıymetli Katılımcılar,

Yakın Doğu Üniversitesi olarak ev sahipliği yapmaktan büyük bir onur duyduğumuz 17. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'ne (ICER 2025) hepiniz hoş geldiniz.

Eğitim Araştırmaları Birliği Derneği'nin öncülüğünde 2009 yılından bu yana düzenlenen ICER, eğitim araştırmaları alanında uluslararası iş birliğini güçlendiren, bilimin gelişimini destekleyen ve farklı coğrafyalardan bilim insanlarını bir araya getiren en önemli platformlardan biridir. Bugün burada sizlerle birlikte olmak, bu bilimsel geleneği Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde, üniversitemizin çatısı altında sürdürmek bizler için ayrı bir gurur kaynağıdır.

Değerli katılımcılar,

Eğitim; insanlığın ilerlemesinin, toplumların gelişmesinin ve sürdürülebilir geleceğin en güçlü aracıdır. Ancak eğitim alanında kalıcı başarıya ulaşmak; bilimsel araştırmalarla desteklenen, yenilikçi ve çağın ihtiyaçlarına cevap verebilen yaklaşımlarla mümkündür. İşte ICER, tam da bu noktada bilim insanlarına, araştırmacılara ve akademisyenlere, fikirlerini paylaşma, iş birlikleri kurma ve geleceğin eğitim vizyonunu birlikte inşa etme fırsatı sunmaktadır.

Yakın Doğu Üniversitesi olarak bizler de eğitimin, sadece sınıflarda değil, bilimsel üretimle, araştırmayla ve paylaşım ile zenginleştiğine inanıyoruz. Bu inançla, eğitim araştırmalarına verdiğimiz desteği bir sorumluluk değil, insanlığa karşı bir görev olarak görüyoruz.

Kıymetli Bilim İnsanları,

Bu kongrede paylaşılacak her bildiri, yapılacak her tartışma, kurulacak her iş birliği; eğitimin geleceğine, yeni nesillerin daha güçlü ve donanımlı bireyler olarak yetişmesine katkı sunacaktır. Eminim ki ICER 2025, bilimsel çıktıları ve oluşturacağı akademik dostluk ve iş birlikleri ile önemli izler bırakacaktır.

Geçtiğimiz günlerde gündem yaratan önemli bir başarıyı sizlerle paylaşmak istiyorum. Amerika merkezli US News & World Report tarafından yayımlanan 2025-2026 En İyi Global Üniversiteler Sıralaması'nda, Kıbrıs'ın en iyi, Türkiye'nin ise en iyi 6'ncı üniversitesi olarak yer aldık. Ayrıca 7 alanda dünya sıralamasına girerken; "Mühendislik", "Elektrik-Elektronik Mühendisliği", "Çevre/Ekoloji" ve "Fizik" alanlarında dünyanın en iyi ilk 500 üniversitesi arasına girdik.

Bu başarıda akademik üretkenliğimiz kadar ev sahipliği yaptığımız ya da parçası olduğumuz uluslararası bilimsel etkinliklerin de çok değerli bir payı var. ICER 2025'e ev sahipliği yapmayı bu yönüyle de çok değerli gördüğümüzü belirtmek isterim.

Bu vesileyle, başta Eğitim Araştırmaları Birliği Derneği olmak üzere, kongremizin gerçekleşmesine katkı sağlayan tüm paydaşlara, düzenleme kuruluna ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Siz değerli bilim insanlarına verimli, ilham dolu ve başarılı bir kongre diliyor; Yakın Doğu Üniversitesi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sizleri ağırlamaktan mutluluk duyduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. Tamer ŞANLIDAĞ
Yakın Doğu Üniversitesi Rektörü

Sayın Rektörüm, değerli akademisyenler, kıymetli öğretmenler ve saygıdeğer misafirler,

17.Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'ne hepiniz hoş geldiniz. Bu bilimsel buluşmaya Üniversitemizi ve Eğitim Fakültemizi temsilen eş-başkanlık etmekten büyük bir mutluluk ve onur duyuyorum.

Dünya Eğitim Araştırmaları ve Avrupa Eğitim Araştırmaları Birliği tarafından tanınan bu kongrenin bu yılki teması **“Yapay Zekâ ile Eğitimi Şekillendirmek: Araştırma, Yenilik ve Etik”**. Eğitim bilimleri, yapay zekâ teknolojilerinin sunduğu yeni olanaklarla derin bir dönüşüm yaşamaktadır. Öyle ki, öğrenme süreçlerinin bireyselleştirilmesi, öğretim yöntemlerinin zenginleştirilmesi ve fırsat eşitliğinin güçlendirilmesi artık hiç olmadığı kadar mümkün görünmektedir.

İşte tam da bu noktada; çağımızın önemli buluşu olan “yapay zeka teknolojilerinin eğitimde kullanılabilirliği” noktasında Üniversitemiz önemli bir aşama kaydetmiştir! Yapay Zeka Profesörümüz Dux ve Yapay Zeka ve Bilişim Fakültesi ile, Yakın Doğu Üniversitesi olarak ulusal ve uluslararası alanda ses getirecek ilklere imza attık ve atmaya da devam edeceğiz.

Ancak biz eğitimciler olarak biliyoruz ki, her teknolojik ilerleme, beraberinde büyük sorumluluklar da getirmektedir. Eğitimde yapay zekânın insan merkezli, etik ilkelere dayalı ve toplum yararını gözetken bir anlayışla şekillendirilmesi büyük önem taşımaktadır. İşte bu kongre, tam da bu sorumluluk bilinciyle, **araştırmayı, yeniliği ve etiği** ortak bir zeminde buluşturmayı amaçlarken, eğitim alanında bu konulara önem vermemiz gerektiğini ifade etmektedir.

Bugün ve yarın, Amerika ve Türkiye'den değerli konuşmacılarımızın katkılarıyla, yalnızca bilgiyi paylaşmakla kalmayacağız; aynı zamanda geleceğin eğitimine yön verecek vizyonları, eleştirel bakış açılarını ve iş birliği olanaklarını da birlikte tartışma fırsatı bulacağız. Bu uluslararası etkileşim, bilimsel üretimin evrenselliğini ve ortak idealler etrafında birleşme gücünü bir kez daha göstermektedir. Bunun yanında hem Türkiye hem de KKTC'de yapay zekanın eğitimdeki yerini sorumluluk bilinci ile alması için kongremizin önemli çıktıları olacağına yürekten inanıyoruz.

Değerli katılımcılar ve misafirler sizlerin huzurunda,

Kongrenin ülkemizde gerçekleşmesi için fikir sahibi olan Dünya Eğitim Araştırmaları Birliğinin Eski Başkanı Prof. Dr. Yunus Eryaman hocamıza, Eğitim Araştırmaları Birliği Başkanı Dr. Enver yolcu hocama ve yönetim kurulu üyelerine, kongreye ev sahipliği yapmamıza destek veren Yakın Doğu Üniversitesi Rektörlüğümüze, konferans düzenleme kurulumuza şükranlarımı sunuyorum.

Oturumları yöneten başkanlarımıza ve organizasyonun gerçekleşmesi için büyük emekler veren Atatürk Eğitim Fakültesi ve Eğitim Araştırmaları Birliği öğretim elemanlarına teşekkür ediyorum.

Oturumların hepimiz için ilham verici, ufuk açıcı ve kalıcı iş birliklerine zemin hazırlayıcı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. Umut AKÇIL

YDÜ Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanı ve Kongre Eşbaşkanı

Saygıdeğer Konuklarımız, Değerli Bilim İnsanları;

Eğitim Araştırmaları Birliği Derneği adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

2008 yılında, eğitim araştırmalarını güçlendirmek, disiplinlerarası iş birliklerini teşvik etmek ve akademik üretkenliği artırmak temel amacıyla; ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim araştırmaları yapan, bilimsel kongreler, sempozyumlar, paneller, çalıştaylar ve seminerler düzenleyen bir sivil toplum kuruluşu olarak çıktığımız yolculukta, bugün 17. kez bir araya gelmenin onurunu ve mutluluğunu yaşıyoruz. Bu yılki kongremizi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin güzide eğitim kurumlarından Yakın Doğu Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirmekten büyük bir mutluluk duyuyoruz. Kendilerine nazik destekleri için şükranlarımı sunuyorum.

Kongremiz Yakın Doğu Üniversitesi ve Eğitim Araştırmaları Birliğinin ortaklığında gerçekleşen bir kongre olmakla birlikte; Dünya Eğitim Araştırmaları Birliği, Avrupa Eğitim Araştırmaları Birliği ve Uluslararası Eğitimciler Birliği tarafından bilimsel anlamda desteklenen bir kongredir. Kongremiz kapsamında sunulacak bildiriler dışında biri çevrimiçi olmak üzere 5 çalıştay gerçekleştirilecektir. Bu organizasyonun, üniversitelerinin ev sahipliğinde gerçekleşmesini sağlayan Yakın Doğu Üniversitesi Rektörü sayın Prof. Dr. Tamer Şanlıdağ'a teşekkürü bir borç biliriz.

Kongremizin gerçekleştirilmesinde emek sarf eden Kongre başkanı Prof. Dr. Umut Akçıl'a, Düzenleme Kurulu Başkanları Prof. Dr. Zehra Altınay ve Dr. Öğr. Üyesi Sinan Kalkan'a, Kongremizin Bilim Kurulu ve Düzenleme Kurulu Üyelerine, Kongre Program Başkanlarına ve Üyelerine; hakem kurulunda yer alan ve değerlendirmeleriyle katkılarını esirgemeyen öğretim üyelerine ve ayrıca kongremize destek veren bütün kurum, kuruluş ve sponsorlarımıza teşekkürlerimizi sunuyorum.

Kongremize davetli konuşmacı olarak katılan Necmettin Erbakan Üniversitesi'nden Prof. Dr. Hatice Yıldız Durak, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nden Prof. Dr. Salim Razı ve Indiana Üniversitesi'nden Doç. Dr. Olgun Sadık sunumlarıyla; Prof. Dr. Aytaç Göğüş, Dr. Çiğdem Şahin ve Dr. Sinan Kalkan ise düzenleyecekleri çalıştaylarla kongremize çok değerli katkılarda bulunacaklardır. Kendilerine bu katkılarından dolayı en içten teşekkürlerimi iletiyorum.

Kongremizin ana teması olan **“Yapay Zekâ ile Eğitimi Şekillendirmek: Araştırma, Yenilik ve Etik”**, sadece çağın ruhunu değil, aynı zamanda geleceğin yönünü de yansıtmaktadır. Eğitim dünyası, dijitalleşmenin ötesine geçerek artık yapay zekâ destekli öğrenme ortamlarına, kişiselleştirilmiş öğretim tasarımlarına ve veri temelli karar verme süreçlerine evrilmektedir. Bu dönüşüm, beraberinde büyük fırsatları ve bir o kadar da derin etik sorumlulukları getirmektedir.

Yapay zekâ yalnızca bir teknoloji değil, aynı zamanda eğitimin doğasını yeniden tanımlayan bir paradigma değişimidir. Öğrenme analitiklerinden öğretmen destek sistemlerine, değerlendirme araçlarından içerik üretimine kadar pek çok alanda devrim niteliğinde gelişmelere tanıklık ediyoruz. Ancak bu gelişmelerin sürdürülebilir, adil ve insani bir çerçevede ilerlemesi için biz araştırmacılara önemli görevler düşmektedir. Bu noktada, sadece “ne yapılabilir?” sorusunu değil, aynı zamanda “ne yapılmalıdır?” sorusunu da sormamız gerektiğini hatırlatmak isterim.

Bu kongrede, yapay zekânın eğitimdeki rolünü çok boyutlu bir biçimde tartışacağımıza; etik ilkeleri merkeze alarak geleceğin eğitim sistemlerine ışık tutacak bilgi ve öneriler geliştireceğimize inanıyorum. Disiplinlerarası yaklaşımların ve uluslararası iş birliklerinin öneminin her geçen gün arttığı bir dönemde, bu buluşmanın sadece bilimsel değil, aynı zamanda insani bir anlam taşıdığını da düşünüyorum.

Değerli katılımcılarımız; Yararlı ve üretken bir kongre geçirmenizi, kongremizin ulusal ve uluslararası düzeydeki eğitim politikalarına katkılarda bulunmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

Dr. Enver YOLCU

Eğitim Araştırmaları Birliği Başkanı ve Kongre Eşbaşkanı

ABSTRACTS/ ÖZETLER

İÇİNDEKİLER

Okullarda İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Eğitimi: Müfredat Entegrasyonu ve Uygulama Örnekleri.....	1
Çevre Eğitiminde Araştırma-Sorgulama Temelli Öğrenmenin Önemi ve Uygulama Boyutları2	
Sınıf Öğretmenlerinin Okula Hazırlık Becerilerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Türkiye Ve ABD Örneği.....	3
Dijital Dünyada Çocuk Olmak.....	4
Beklentiler Zirvesi mi, Yeni Bir Çağın Başlangıcı mı?: Eğitimde Yapay Zekâ Literatürünün Hype Döngüsündeki Güncel Yeri	5
Artificial Intelligence Education from an Interdisciplinary Perspective: Curriculum Integration and Impacts of Five Leading Universities	6
Üniversite Öğrencilerinin Psikoloji Derslerinde Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi: Eğitim Süreci Bağlamında Bir Alan Araştırması	7
7.Sınıf Öğrencilerinin Not Alma Becerilerinin İyileştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması	8
Ergenler İçin Öz Düzenleme Ölçeğinin Üniversite Öğrencileri İçin Geçerlik Güvenirliği	9
“Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme Ölçeği” İlkokul Çağı Ebeveynleri Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	10
Yapay Zekâ Destekli Öğrenme Uygulamalarıyla Görme Engelli Çocukların Eğitimine Yönelik Bir Araştırma Önerisi	11
Perception of Parents on Girl Child Education in Nigeria	12
Uzaktan Eğitimin Tarihsel Süreçte Gelişiminin Eleştirel Bir Perspektiften İncelenmesi Ve Geleceğe Yönelik Değerlendirme	13
Ortaokul Öğretmenlerine Yönelik Teknoloji Eğitimi	14
Eğitimde Dijital Farkındalık: İnteraktif ve Eş Zamanlı Uygulamaların Deneysel Değerlendirilmesi	15
Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yapay Zeka Tabanlı Öğretim Araçlarına Yönelik Tutumları: Bir Durum Çalışması.....	16
The Use of Artificial Intelligence (AI) Tools in Higher Education: Pilot Study Results of Faculty Members’ Perceptions.....	17
İlkokul Öğretmenlerinin Yapay Zekâ Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi.....	18
Eğitim ve Laboratuvar Ortamları İçin Düşük Maliyetli Otomatik Titrasyon Cihazının Tasarımı ve Geliştirilmesi	19
Student Perspectives and Opportunities of AI in Education: Opportunities, Challenges, and Ethical Considerations.....	20
Sosyal Bilgiler Dersinde Yapay Zekâ Araçları Kullanım Durumunun İncelenmesi	21
Proje tabanlı öğrenmenin, lise öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerine etkisinin incelenmesi.....	22
İşbirlikli öğrenmenin, lise öğrencilerinin akran ilişkilerine etkisinin incelenmesi	23
Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanında Yapılan Örgütsel Liderlik Makalelerinin Gelişimi	24

Pandemi Sonrası Öğrenme Kaybı ve İyileştirme Süreçlerine İlişkin Bilimsel Yayınların Bibliyometrik Analizi.....	25
Optimizing Resource Mannagement For Academic Performance: Lessons From Public Secondary School in Nigeria.....	26
Nearpod Uygulaması ile Oyunlaştırılmış Endodonti Sınavlarının Öğrenciler Üzerindeki Etkisi: Bir Anket Çalışması.....	27
Akran Çatışması Ölçeği-Gençlik Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	27
Fen Bilimleri Öğretmenlerinin ‘‘Sürdürülebilir Kalkınma Bilgi Düzeyleri ve Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitime’’ İlişkin Görüşleri	29
Saf Madde ve Karışımlar Kavram Testi.....	30
Sınıf Öğretmenlerinin Saf Maddeler ve Karışımlarla ilgili Argümanları	31
2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programındaki Sürdürülebilir Yaşam Konulu Ünitelerin Öğrenme Çıktılarının Solo Taksonomisine Göre İncelenmesi	32
Görsel Sanatlar Eğitiminde Yapay Zekâ Okuryazarlığı.....	33
Görsel Sanatlar Eğitiminde Ekolojik Sanat ve Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı	34
Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Sanat Eğitimi Sürecinde Yapay Zekâ Kavramına İlişkin Metaforik Algıları	35
Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Sanat Eğitimi: Sanat Yoluyla Ekolojik Duyarlılık.....	36
Matematiksel Modelleme Dersi Öğretim Programı Tasarısı Geliştirilmesi Ve Değerlendirilmesi.....	37
Matematik Öğretiminde Dijital Hikayelerin Önemi	38
KKTC’de Farklı Kültürlere Sahip Çocuklarla Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Zorluklar Ve Geliştirdikleri Stratejiler	39
Erken Çocukluk Döneminde Özel Öğrenme Güçlüğü Üzerine Yapılan Çalışmaların Sistematiik İncelemesi.....	40
Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Programları: Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Sistematiik Derlemesi.....	41
Okul Öncesi Eğitimde Öğrenme Ortamlarının Dönüşümü (1953–2024): MEB Programları Arası Tematik Analiz	42
Özel Eğitim Gereksinimli Çocuğu Olan Annelerin Psikososyal İhtiyaçlarının Belirlenmesi .	43
Bridging Gaps in Inclusive Early Childhood Education: Assistive Technologies and Teacher Preparedness.....	44
Maarif Modeli Sosyal Bilgiler 5.Sınıf Ders Kitabına Edebi Ürünlerin Yansıması.....	45
Spor Etkinliklerinde Toplam Kalite Yönetimi ve Sürdürülebilirlik.....	46
Okuma Alışkanlığı Ediniminde Diyalektik Dinamikler: Engeller ve Çözümler	47
Integrating AI into EFL Reading Instruction: Insights from a GPT-Based Reading Tutor.....	48
Turkish Adaptation and Validation of the Scale of Beliefs, Attitudes and Practices of Attention to Diversity by University Faculty Members.....	49

Okullarda İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Eğitimi: Müfredat Entegrasyonu ve Uygulama Örnekleri

Serap Kalfaoğlu

İşletme Yönetimi, Selçuk Üniversitesi
serapkalfaoğlu@selcuk.edu.tr

Özet

Yaşamımızda sürdürülebilir kalkınma ekonomik ve çevresel boyutlarının yanı sıra toplumsal bilinç ve eğitim yoluyla da dikkat çekilmesi gereken çok fonksiyonlu bir süreci içermektedir. Sürdürülebilir bir gelecek, erken yaşlardan itibaren sürdürülebilirlik kavramına ilişkin bilinçlenen ve uygulamalarını içselleştiren toplum sayesinde mümkün olacaktır. Bu bağlamda bu çalışma, mevcut durumda Türkiye’de ilköğretim dönemlerinden itibaren “iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik eğitimi”nin müfredat kapsamında nasıl yer aldığını incelemeyi ve çeşitli ülke örnekleri üzerinden karşılaştırmalı analiz yapmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik eğitiminin disiplinlerarası bir yaklaşımla (fen bilimleri, sosyal bilgiler, matematik gibi derslerde) nasıl işlenebileceği tartışılacak, proje tabanlı öğrenme, okul bahçesi uygulamaları ve geri dönüşüm projeleri gibi somut örneklerle desteklenecektir. Ayrıca, Türkiye ve dünyadan başarılı uygulama örnekleri (örneğin, Finlandiya’nın “İklim Değişikliği Eğitimi” programları veya Türkiye’deki "Eko-Okullar" projesi) karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Çalışmanın temel çıktısı, sürdürülebilirlik eğitiminin müfredata entegrasyonu için bir çerçeve önerisi ve öğretmenlerin kullanabileceği pratik etkinlik örnekleridir. Bu çerçeve, öğrencilere çevresel sürdürülebilirlik alanında geri dönüşüm, enerji tasarrufu, çevresel okuryazarlık ve biyoçeşitlilik gibi konularda; sosyal sürdürülebilirlik alanında toplumsal eşitlik, adil ticaret, küresel vatandaşlık gibi konularda ve ekonomik sürdürülebilirlik alanında sürdürülebilir tarım, yeşil işler ve tüketim alışkanlıkları gibi konularda bilgi, beceri ve değer kazandırmayı hedeflemektedir. Ayrıca iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik eğitiminin tüm disiplinlere yaygınlaştırılması çağırısı yapılmaktadır. Çalışma, eğitim politikalarına ve öğretmen eğitim programlarına yönelik önerilerle sonlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, sürdürülebilirlik eğitimi, müfredat önerisi, uygulama örnekleri, disiplinlerarası yaklaşım, çevresel okuryazarlık.

Çevre Eğitiminde Araştırma-Sorgulama Temelli Öğrenmenin Önemi ve Uygulama Boyutları

Canan Bilgin

Sınıf Öğretmenliği Başkent Üniversitesi

cananbilgin433@gmail.com

Özet

Bu çalışma, araştırma-sorgulama temelli öğrenme (ASDÖ) yaklaşımının çevre eğitimi bağlamındaki önemini ve uygulama boyutlarını incelemektedir. ASDÖ, öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini, problem çözme yetkinliklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmelerine olanak tanıyan öğrenci merkezli bir öğretim anlayışıdır. Özellikle çevre eğitimi alanında, öğrencilerin çevre sorunlarını fark etmeleri, bu sorunlara yönelik çözüm yolları geliştirmeleri ve sürdürülebilir yaşam becerileri kazanmaları açısından etkili bir yöntemdir. Literatürde ASDÖ'nün akademik başarıyı artırdığı, öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağladığı ve öğrencilerin çevre konularına yönelik bilinç düzeylerini geliştirdiği yönünde güçlü bulgular bulunmaktadır. Bu yaklaşım, doğrulayıcıdan açık uçlu sorgulamaya kadar farklı düzeylerde uygulanabilmekte ve 3E, 5E, 7E gibi öğrenme döngüsü modelleri aracılığıyla çevre konularının işlenmesine katkı sunmaktadır. Öğrenciler bu süreçte, çevre sorunları hakkında sorular sorar, hipotezler geliştirir, veri toplar, gözlem yapar, elde edilen bulguları analiz eder ve sonuçlarını paylaşarak bilim insanı gibi düşünme becerileri geliştirirler. Böylece çevre eğitiminde yalnızca bilgi edinmekle kalmaz, aynı zamanda çevreye karşı sorumluluk bilinci, iş birliği ve eleştirel düşünme gibi beceriler de kazanırlar. Uluslararası araştırmalar, ASDÖ'nün çevre eğitimi uygulamalarında özellikle rehberli sorgulama ve teknoloji entegrasyonu ile desteklendiğinde öğrencilerin motivasyonunu ve çevreye yönelik olumlu tutumlarını artırdığını ortaya koymaktadır. Örneğin, simülasyonlar, dijital öğrenme platformları ve proje tabanlı çevre etkinlikleri, öğrencilerin çevresel kavramları daha iyi anlamalarını sağlamak ve onları günlük yaşamda çevre dostu davranışlara yönlendirmektedir. Bununla birlikte, rehberlik olmadan yürütülen sorgulama etkinliklerinin öğrenme sürecini olumsuz etkileyebileceği, bu nedenle öğretmen desteğinin kritik olduğu vurgulanmaktadır. Türkiye bağlamında ise araştırmalar, ASDÖ'nün çevre eğitimi dâhil olmak üzere fen derslerinde yeterince uygulanmadığını göstermektedir. Bunun temel nedenleri arasında öğretmenlerin sınırlı deneyimi, ders kitaplarının yetersizliği, kaynak eksiklikleri ve geleneksel öğretmen merkezli yöntemlerin baskınlığı yer almaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin mesleki gelişim olanaklarının sınırlılığı, sorgulamaya dayalı çevre eğitiminin etkinliğini azaltmaktadır. Uluslararası örnekler incelendiğinde, öğretmenlere sağlanan sürekli mesleki gelişim programlarının, materyal desteğinin ve teknoloji entegrasyonunun çevre eğitimi uygulamalarında başarıyı artırdığı görülmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye'de ASDÖ'nün çevre eğitimi kapsamında yaygınlaştırılması için bazı öneriler geliştirilebilir: (1) Çevre konularına odaklanan müfredat ve ders kitaplarının gözden geçirilmesi, (2) öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerle sorgulamaya dayalı çevre eğitimi becerilerinin kazandırılması, (3) simülasyonlar, dijital araçlar ve doğa temelli etkinlikler yoluyla çevre konularında teknoloji entegrasyonunun desteklenmesi, (4) öğretmenlere etkinlik kılavuzları, deney materyalleri ve proje örnekleri gibi destekleyici kaynakların sağlanması ve (5) öğrenci merkezli, eleştirel düşünmeyi ve çevresel farkındalığı teşvik eden bir sorgulama kültürünün eğitim ortamına yerleştirilmesi. Sonuç olarak, araştırma-sorgulama temelli öğrenme, çevre eğitiminin niteliğini artırmada ve öğrencilerin çevre okuryazarı bireyler olarak yetiştirilmesinde güçlü bir potansiyele sahiptir. Türkiye'de bu yaklaşımın etkili bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmen eğitimi, kaynak desteği ve teknoloji entegrasyonuna yönelik bütüncül politikalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Araştırma- Sorgulama Temelli Öğrenme, Çevre Eğitimi, Fen Eğitimi, İlkokul Öğrencileri, 21.Yüzyıl Becerileri

Sınıf Öğretmenlerinin Okula Hazırlık Becerilerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Türkiye ve ABD Örneği

Nefise Semra Erkan

Çocuk Gelişimi Bölümü İstanbul Gelişim Üniversitesi
nserkan@gelisim.edu.tr

Özet

Eğitim kademeleri arasındaki geçiş hem çocuklar, hem öğretmenler hem de ebeveynler için kritik bir dönemdir. İlkokul, çocuk için alışlagelmiş aile yaşantısı ve çevresinden farklı bir sosyal çevredir. Çocuğun temel eğitimin beklentilerini, bilgi, beceri, tutum ve davranışları yerine getirebilmesi ve bu yeni ortama uyum sağlayabilmesi daha önce kazandığı deneyimlerle yakından ilgilidir. Çocuklar farklı çevrelerden ve değişik deneyimlerle okula başlarlar. Farklı toplumlarda çocukların okula hazır bulunuşluklarıyla ilgili düşünceler birbirinden farklıdır. Dolayısıyla akademik başarıyı tanımlama ve ilkokula hazır bulunuşluğa ilişkin çocuklardan beklenen gelişimsel hedefler de farklılaşmaktadır. Daha geniş bir bakış açısıyla kültürün ilkokula hazır bulunuşlukta beklenen gelişimsel becerileri etkileyebileceği varsayılmaktadır. Bu nedenle farklı kültürlerdeki öğretmenlerin çocuklardan bekledikleri gelişimsel beceriler ve bu becerilere verdikleri önem durumları da farklılaşacaktır. Bu araştırmanın amacı, farklı kültürdeki birinci sınıf öğretmenlerinin, çocukların ilkokula geçişte sahip olması gereken okula hazırlık becerilerine ilişkin görüşlerini incelemektir. Betimsel tarama modelinde tasarlanan bu araştırmanın çalışma grubunu amaca uygun örnekleme yöntemi ile belirlenen ve farklı kültürleri temsilen 63 Türk ve 63 Amerikalı olmak üzere toplam 126 ilkokul birinci sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Demografik Bilgi Formu” ve “İlkokula Hazırlık Becerileri Anketi” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Türk öğretmenlerin çocukların ilkokula geçişlerinde fiziksel gelişim alanında yer alan becerilerden “el- göz koordinasyonu”, Amerikalı öğretmenler ise, “yaşına uygun küçük kas becerilerine sahip olmayı” en önemli buldukları belirlenmiştir. Sosyal-duygusal gelişim alanında ise; hem Türk hem de Amerikalı öğretmenler, “öğretmenin yönergelerini takip etmeyi”, öğrenmeye yönelik yaklaşımlar alanında da, yine hem Türk hem de Amerikalı öğretmenler “öğrenmeye istekli olma becerisini” en önemli bulmuşlardır. Dil gelişim alanında Türk öğretmenler “duygu ve düşüncelerini düzgün ifade etmeyi”, Amerikalı öğretmenler ise “fonolojik farkındalığı” en önemli bulmuşlardır. Bilişsel gelişim alanında Türk öğretmenler “kavram bilgisine sahip olmayı”, Amerikalı öğretmenler ise “temel matematik becerilerine sahip olmayı” en önemli bulduklarını ifade etmişlerdir. Özbakım becerileri alanında ise hem Türk hem de Amerikalı öğretmenler “tuvalet ihtiyacını ve temizliğini kendi kendine yapabilme” becerisini en önemli bulduklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okula hazırlık, okula hazırlık becerileri, sınıf öğretmeni

DİJİTAL DÜNYADA ÇOCUK OLMAK

Hatice Değirmenci Gündoğmuş

Temel Eğitim Aksaray Üniversitesi

haticedegirmenci07@gmail.com

Özet

Dijital teknolojilerin günlük hayatın bir parçası haline geldiğı, teknolojik gelişmelerin hızla ilerlemesiyle birlikte ürün çeşitliliğinin arttığı ve çevrimiçi dünyanın birçok fırsatının ortaya çıktığı bir dünyada yetişen her çocuk günümüzde teknolojiyle ilişki kurmaya maruz kalmaktadır. Çocukların nasıl öğrendiklerini, nasıl düşündüklerini, duygusal tepkilerini, etrafıyla olan etkileşimlerini, akran ilişkilerini, duygularını, mizaçlarını ve gelişmekte olan kişiliklerini izlemek çocukları tanımayı ve anlamayı sağlamaktadır. Dijital dünyada çocukların sağlıklı bir şekilde yetiştirilmeleri, sunulan fırsatlardan en etkin şekilde yararlanmaları ve risklerden korunmalarında aile, okul ve toplum büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle araştırmanın amacı; günümüzde çocukların yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelen dijital dünyanın çocuklar üzerindeki çok yönlü etkilerini inceleyerek yapılması planlanan yeni araştırmalara ilham kaynağı oluşturmaktır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması modeli kullanılmıştır. Konu ile ilgili makaleler, tezler, mesleki yayınlar, araştırmalar ve araştırma raporları incelenmiştir. Çalışmanın bulgular bölümünde içinde bulunduğumuz çağda çocuk ve onu yetiştiren ailenin önemi, dijital çağ ve dijital çağda dijital araçların çocukların bilişsel beceri, problem çözme ve yaratıcılık gibi alanlardaki gelişimlerine sağladığı olumlu fırsatları, bununla birlikte, aşırı ekran kullanımı, siber zorbalık ve uygunsuz içeriklere erişim gibi risklerin çocukların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri gibi potansiyel riskleri ve çocuklar için yapılması gereken rehberliği bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Sonuç olarak toplumların geleceğini sağlam temellerle şekillendirmek için örf, adet, gelenek ve görenekler ışığında çocuklara teknolojiyi anlama ve onu uygun şekilde kullanma becerilerini öğretmek çok önemlidir. Çocuklara güvenli bir dijital deneyim sunulabilmesi, teknoloji ile sağlıklı bir ilişkinin nasıl kurulabileceğine dair bilinçli rehberlik için ebeveynlere ve eğitimcilere düşen kritik roller bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Çağ, Çocuk, Güvenli Ortam

Beklentiler Zirvesi mi, Yeni Bir Çağın Başlangıcı mı?: Eğitimde Yapay Zekâ Literatürünün Hype Döngüsündeki Güncel Yeri

Duygu Türkoğlu

Yönetim ve Organizasyon Sağlık Bilimleri Üniversitesi
duygu.turkoglu@sbu.edu.tr

Özet

Günümüzde ülkeler, yoğun rekabet ortamında geri kalmamak için eğitim sistemlerini yeni teknolojilerle uyumlu hale getirmek zorundadır. Bu uyum sürecinde ise bilimsel çalışmalara duyulan ihtiyaç son derece yüksek olmaktadır. Yapay zekanın eğitime dahil edilmesi hedefiyle yeni teknolojilerin eğitim ortamlarında uygulanması, etkileri, sonuçları, başka teknolojik gelişmelerle birleştirilmesi, yeni gelişmelere dayanak olabilecek model ve metodların geliştirilmesi, etik ve ahlaki değerlerle ilişkili yönleri gibi çok yönlü bir skalada birçok bilimsel araştırma yürütülmüştür. Ortaya çıkan bu kapsamlı literatür, bazı araştırmacılar tarafından sistematik biçimde derlenmiş olsa da, bu analizlerin çoğu ya yalnızca niceliksel yönden ya da yalnızca konu ve kapsam yönünden ele alınmış görünmektedir. Dolayısıyla bu durum, alandaki kavramsal değişimi ya da beklentilerin yönünü tam olarak ortaya koyamamaktadır. Bu çalışma, eğitimde yapay zeka literatürünün son 25 yıllık ilerleyişini Gartner'ın Hype Döngüsü modeli çerçevesinde analiz ederek bu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Araştırmanın temel amacı, eğitimde yapay zeka literatüründeki yayınların sayısal ve tematik eğilimlerini Hype Döngüsü'nün "İnovasyon Tetikleyicisi", "Şişirilmiş Beklentiler Zirvesi", "Hayal Kırıklığı Çukuru", "Aydınlanma Eğimi" ve "Verimlilik Platosu" evreleriyle eşleştirerek alanın güncel olarak bu döngünün neresinde olduğunu tespit etmektir. Bu çalışmada, sistematik derleme ve bibliyometrik analiz birlikte kullanılacaktır. Araştırmanın veri setini, Web of Science (WoS) veri tabanında 2000–2025 yılları arasında indekslenen makaleler (SCI-EXPANDED, SSCI) ve konferans bildirileri (CPCI) oluşturmaktadır. Verilerin analiz aşamasında öncelikle yayınların yıllara göre dağılımı incelenerek literatürdeki sayısal artış, durağanlık ve sıçrama noktaları tespit edilecektir. Ardından, anahtar kelime birlikte görülme ve konu modelleme gibi bibliyometrik teknikler kullanılarak dönemsel olarak öne çıkan araştırma temaları ve bu temaların evrimi haritalandırılacaktır. Son aşamada, elde edilen nicel bulgular, Hype Döngüsü'nün teorik aşamalarıyla nitel olarak ilişkilendirilerek yorumlanacaktır. Veri analizi sonucunda, eğitimde yapay zeka araştırmalarının hangi teknolojik veya kavramsal gelişmelerle "tetiklendiğini", hangi dönemlerde "beklentilerin zirveye ulaştığını" ve hangi konuların zamanla olgunlaşarak "verimlilik" aşamasına geçtiğini ortaya koyacaktır. Bu araştırma, literatürün sadece nicel bir fotoğrafını çekmekle kalmayıp, aynı zamanda onun gelişimsel dinamiklerini ve olgunluk seviyesini kavramsal bir modelle açıklayarak alana özgün bir katkı sağlayacaktır. Ayrıca bu çalışma, literatürde son birkaç yılda görülen yükselişin geçici bir 'beklentiler zirvesi' mi, yoksa alan için 'yeni bir çağın başlangıcı' mı olduğu sorusuna cevap vermeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde yapay zeka, Hype Döngüsü, bibliyometrik analiz, sistematik derleme, araştırma eğilimleri

Artificial Intelligence Education from an Interdisciplinary Perspective: Curriculum Integration and Impacts of Five Leading Universities

Ipek Maaşoğlu

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yakın Doğu Üniversitesi

ipek.maasoglu@neu.edu.tr

Özet

The rapid development of artificial intelligence (AI) technologies has made it necessary for higher education institutions to make radical changes in their curricula. In this context, the integration of artificial intelligence education into curricula with interdisciplinary approaches aims to provide students with technical knowledge, ethics, social and cultural knowledge, skills and competencies. This research comparatively examines how five universities, which are considered to be leaders in the field of artificial intelligence education in the world, namely Stanford University, Massachusetts Institute of Technology (MIT), University of Oxford, KU Leuven and National University of Singapore (NUS), integrate artificial intelligence into their curricula, the strategies they follow and the educational effects of this integration. The aim of the research is to reveal the interdisciplinary dimensions and ethical approaches of artificial intelligence education in higher education. In addition, to evaluate the results of these applications in terms of student gains and social impacts. For this purpose, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. Current course catalogs of universities, national and international policy documents on artificial intelligence education and relevant education reports were systematically analyzed. In addition, the content of interdisciplinary AI courses implemented in the universities examined was evaluated in detail. The findings show that AI education is considered as an interdisciplinary education model that not only provides a technical skill set but also provides ethical and social responsibility awareness. In particular, it was observed that integration with ethical AI, public policies, social sciences and humanities was at the forefront. As a result, it is evaluated that the research offers important suggestions for the future of AI integration in higher education curricula and a comprehensive perspective on interdisciplinary education models.

Anahtar Kelimeler: artificial intelligence education, higher education, interdisciplinary, curriculum integration, ethics, document analysis

Üniversite Öğrencilerinin Psikoloji Derslerinde Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi: Eğitim Süreci Bağlamında Bir Alan Araştırması

Didem Islek ^{1,*} & Şengül Başarı ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Yakın Doğu Üniversitesi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yakın Doğu Üniversitesi

didem.islek@neu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin psikoloji derslerinde Artırılmış Gerçeklik (AG) uygulamalarına yönelik görüşlerini değerlendirmektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni çerçevesinde yürütülmüştür. Çalışma Grubunu Yakın Doğu Üniversitesinde öğrenim gören 42 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular öğrencilerin AG uygulamalarının psikoloji dersine entegrasyonu konusunda genel olarak olumlu görüşlere sahip olduğunu göstermektedir. Katılımcılar AG uygulamalarının özellikle soyut psikolojik kavramların somutlaştırılmasına katkı sağladığını, öğrenme sürecini bireyselleştirdiğini ve derse olan motivasyonlarını artırdığını belirtmiştir. Ayrıca bu uygulamaların psikoloji derslerinde dikkat çekici ve etkileşimli bir öğrenme ortamı sunduğu vurgulanmıştır. Bununla birlikte bazı katılımcılar teknik yetersizlikler, donanımsal sınırlılıklar ve kullanım güçlükleri yaşadıklarını da ifade etmiştir. Bu bulgular doğrultusunda AG teknolojisinin psikoloji eğitimi bağlamında daha etkili kullanılabilmesi için öğretim tasarımının güçlendirilmesi ve kullanıcı dostu uygulamaların geliştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca elde edilen verilerden genellenebilirliğini artırmak amacıyla daha geniş örneklemle karma yöntem yaklaşımıyla yürütülecek ileri düzey araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış Gerçeklik; Psikoloji Eğitimi; Nitel Araştırma; Olgubilim; Öğrenci Görüşleri

7.Sınıf Öğrencilerinin Not Alma Becerilerinin İyileştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması

Ahmet Eriş^{1,*} & Birsen Bahçeci²

¹ Türkçe Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

² İngiliz Dili ve Edebiyatı Gaziantep Üniversitesi

a.eris9327@gmail.com

Özet

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan eylem araştırması metodolojisi ile tasarlanmış olup, araştırmacının öğretmen rolünü üstlenerek süreci bizzat yönettiği, 7. sınıf öğrencilerinin not alma becerilerindeki eksikliklerin tespit edilmesi ve giderilmesine yönelik gerçekleştirilen bir çalışmadır. Araştırma, not almanın öğrenme sürecindeki kritik rolünden hareketle, öğrencilerin bilgiyi seçme, organize etme ve yazılı hale getirme becerilerini geliştirmeyi amaçlamıştır. Çalışma, Gaziantep ili Şehitkâmil ilçesi Nuray Tuncay Kara Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrenim gören ve 7.sınıf seviyesindeki 5 öğrenci ile 17 Aralık 2024 - 17 Ocak 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmada, dört farklı not alma tekniğini (Cornell Not Alma Yöntemi, Ana Hat Düzenleme, Zihin Haritaları ve Kavram Haritaları) içeren dört haftalık bir öğretim programı uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak not alma becerilerini değerlendiren kontrol listesi, ön test-son test ve öğrenci görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, uygulanan öğretim programının öğrencilerin not alma becerilerini anlamlı düzeyde geliştirdiğini göstermiştir. Öğrencilerin ön test ve son test sonuçları arasında yaklaşık 10 puanlık bir artış gözlenmiştir. Kontrol listesi verileri, özellikle üçüncü etkinlikte en yüksek performansa ulaşıldığını ortaya koymuştur. Görüşme sonuçları, öğrencilerin Ana Hat Düzenleme tekniğini en kullanışlı, Zihin Haritası tekniğini ise en karmaşık bulduklarını göstermiştir. Araştırma sonuçları, not alma stratejilerinin sistematik öğretiminin, farklı başlangıç seviyelerindeki öğrencilerin akademik becerilerini desteklediğini, ancak bireysel farklılıkların dikkate alınması gerektiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Not alma stratejileri, eylem araştırması, 7. sınıf öğrencileri, özel yetenekli öğrenciler, öğrenme becerileri

Ergenler İçin Öz Düzenleme Ölçeğinin Üniversite Öğrencileri İçin Geçerlik Güvenirliğı

Rukiye Aydoğan

Eğitim Programları ve Öğretim Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
rukiye.aydogan@adu.edu.tr

Özet

Çalışmada Kaşıkçı ve Ögülmüş (2022) tarafından geliştirilen ‘Ergenler İçin Öz Düzenleme Ölçeğı’ nin üniversite öğrencilerindeki geçerlik ve güvenirliliğinin test edilmesi amaçlanmıştır. 2024-2025 eğitim öğretim yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan 338 öğrencinin katılımı ile yapılan çalışmada SPSS ve Lisrel programları ile analizler gerçekleştirilmiştir. Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı 0.915 ve madde-toplam korelasyon katsayıları 0, 590- 0, 707 arasında tespit edilmiştir. Madde ayırt ediciliğı için alt-üst %27’lik grupların puanları Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmış, alınan toplam puanlar arasında ve her bir madde puanında anlamlı fark tespit edilmiştir (her biri için p her biri için p p)

Anahtar Kelimeler: öz düzenleme, ölçek, geçerlik, güvenirlilik, üniversite öğrencileri

“Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme Ölçeği” İlkokul Çağı Ebeveynleri Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Rukiye Aydoğan

Eğitim Programları ve Öğretim Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
rukiye.aydogan@adu.edu.tr

Özet

Hamilton, Matthews ve Crawford (2015) tarafından geliştirilen **“Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme Ölçeği”** [Me as a Parent: Parenting Self-Regulation Scale (MaaP)], 6–15 yaş aralığındaki çocukların ebeveynlerinin öz düzenleme becerilerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Yılmaz Bursa ve Aksoy tarafından 2023 yılında 0-1 yaş arası çocuğu olan anneler üzerinde Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması gerçekleştirilmiştir. Bursa ve Kunt (2024) çalışmasında ise aynı ölçeğin 2-6 yaş grubu çocuğu olan ebeveynler üzerinde geçerlik güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada da ilkokul çağı (7-10 yaş) çocuğu olan ebeveynler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik test edilmiş olup, ölçeğin orijinalindeki faktör yapısı esas alınmış orijinal faktör yapısı DFA ile doğrulanmıştır.

Araştırma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Aydın il merkezinde yer alan farklı ilkokullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerinden oluşan toplam 316 kişilik bir katılımcı grubu ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada SPSS ve Lisrel programları ile analizler gerçekleştirilmiştir. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.842 ve madde-toplam korelasyon katsayıları 0, 213- 0, 640 arasında tespit edilmiştir. Madde ayırt ediciliği için alt-üst %27’lik grupların puanları Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmış, alınan toplam puanlar arasında ve her bir madde puanında anlamlı fark tespit edilmiştir (her biri için p her biri için p p

Anahtar Kelimeler: ebeveyn, öz düzenleme, geçerlik, güvenilirlik, ilkokul

Yapay Zekâ Destekli Öğrenme Uygulamalarıyla Görme Engelli Çocukların Eğitimine Yönelik Bir Araştırma Önerisi

Melek Kahraman

Eğitim Bilimleri / Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Manisa Celâl Bayar

Üniversitesi

melekkahraman2015@gmail.com

Özet

Eğitimde fırsat eşitliği, özel gereksinimli bireylerin öğrenme süreçlerini destekleyecek yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Görme engelli çocuklar için öğretim süreçlerinde karşılaşılan en önemli sorunlardan biri, öğrenme materyallerinin erişilebilirliği ve bireyselleştirilmiş destek olanaklarının sınırlı olmasıdır. Yapay zekâ (YZ) tabanlı uygulamalar, bu alanda yenilikçi çözümler sunarak görme engelli öğrencilerin eğitim süreçlerine aktif katılımlarını kolaylaştırma potansiyeline sahiptir. Bu araştırmanın amacı, yapay zekâ destekli öğrenme uygulamalarının görme engelli çocukların öğrenme deneyimlerine etkilerini incelemek ve kapsayıcı eğitim programları için öneriler geliştirmektir. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımıyla planlanmaktadır. Katılımcılar, özel eğitim kurumlarında öğrenim gören görme engelli öğrenciler ve onların öğretmenlerinden oluşacaktır. Veri toplama sürecinde, yapay zekâ tabanlı sesli geri bildirim ve içerik dönüştürme araçlarının kullanıldığı pilot ders uygulamaları gerçekleştirilecek; öğrenci ve öğretmen deneyimleri görüşmeler ve gözlemler yoluyla kaydedilecektir. Verilerin içerik analizi sonucunda, yapay zekâ uygulamalarının öğrenme sürecine katkıları, karşılaşılan güçlükler ve etik boyutlar değerlendirilecektir. Araştırmadan elde edilecek bulguların, özel eğitim programlarının geliştirilmesine ve kapsayıcı eğitim politikalarına katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca, görme engelli öğrencilerin öğrenme süreçlerinde yapay zekânın etkin kullanımına yönelik yeni stratejiler geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, görme engelli çocuklar, kapsayıcı eğitim, özel eğitim, eğitim teknolojileri

Perception of Parents on Girl Child Education in Nigeria

Seçil Besim Ayhan ^{1,*}, Haliru Abubakar ², Abdullahi Usman Jalingo ³, Fatma Köprülü ⁴ & Şengül Başarı ⁵

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Yakın Doğu Üniversitesi

² Educational Foundation Department Federal University Lokoja

³ Education Near East University

⁴ Eğitim Yönetimi Near East University

⁵ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yakın Doğu Üniversitesi

secil.besim@neu.edu.tr

Özet

This study investigates parental perceptions and levels of acceptability regarding girl child education in Kebbi State, Nigeria. Employing a descriptive survey design, data were collected through the administration of 200 questionnaires, of which 112 were completed and returned. A multi-stage and random sampling approach guided the selection of participants across selected educational zones and local government areas. The research instrument, developed by the authors, demonstrated high reliability, with Cronbach's alpha coefficients of 0.789 for perception and 0.757 for acceptability. Descriptive statistics, including frequency distributions, means, and standard deviations, alongside Pearson Product-Moment Correlation (PPMC), were used to analyze the data. Findings revealed a largely positive perception and moderate acceptability of girl child education. However, significant socio-cultural and religious concerns such as fear of moral decline, lack of guardianship, and misconceptions about Western education were identified as persistent barriers. Statistical analysis indicated that household size, number of daughters, and the number of girls enrolled in school were significantly correlated with parental perceptions ($p < 0.001$). Conversely, factors such as age, years of formal education, and income were not significant. The study underscores the need for sustained awareness campaigns and community engagement, particularly through religious and traditional institutions, to reshape prevailing attitudes and improve access to education for girls. It recommends leveraging Islamic teachings and community-based interventions to foster acceptance and long-term enrollment of girls in formal education systems.

Anahtar Kelimeler: Parental perception, Girl child education, Western Education, Cultural barriers, Educational access

Uzaktan Eğitimin Tarihsel Süreçte Gelişiminin Eleştirel Bir Perspektiften İncelenmesi ve Geleceğe Yönelik Değerlendirme

Meryem Öksüzöğlü

Eğitim Bilimleri Akdeniz Karpaz Üniversitesi
meryemoksuzoglu@gmail.com

Özet

Günümüzde hayatımızın bir parçası olarak yerini almış olan uzaktan eğitim, öğretene ve öğrenenin zaman ve mekana bağlı kalmadan, bağımsız bir şekilde iletişim kurduğu bir eğitim ortamı olarak tanımlanmaktadır. İlgili kaynaklar tarandığında, uzaktan eğitimin yeni bir kavram olmadığı ve 18. Yüzyıla kadar uzandığı görülmektedir. 1728’de Boston’da Isaac Pitman tarafından uygulanan “posta yoluyla öğrenme” uzaktan eğitimin ilk örneklerindendir. Postayla yazışmalı olarak yapılan bu eğitim modeli, herkesin eğitimden eşit şekilde yararlanma fırsatı vermeyi amaçlamaktaydı. Süreç içerisinde gelişen uzaktan eğitim, 20. yüzyılın başlarına gelindiğinde, radyo ve televizyonun uzaktan eğitim aracı olarak kullanıldığı görülmektedir. Teknolojinin gelişmesi ve hayatımıza girmesiyle, 1990’lı yılların ortalarından başlayarak bilgisayar ve internet, uzaktan eğitimde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. İnternetin gelişmesi ile uzaktan eğitimde, çift yönlü bir iletişimi ve etkileşimi mümkün kılmıştır. Mekan ve zamana bağlı olmayan bu eğitim modeli ortaya çıkarken, yaşam boyu öğrenme de eğitimde öne çıkmıştır. Kasım 2019’da dünyaya yayılan Covid-19 pandemisi nedeniyle okullar ve eğitim kurumları önlem olarak kapatılmıştır. Bu süreçte yüz yüze eğitim olanağı kalmadığından, uzaktan eğitim zorunlu olarak okullarımıza ve kurumlarımıza hızla girmiştir. Teknolojik donanımlar ve internet, bu dönemde güçlendirilerek yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Beklenmeyen bu kapanma, ülkeleri uzaktan eğitime geçmek zorunda bırakmıştır. Bu duruma hazırlıklı olmayan birçok ülke, karşılaştıkları güçlükleri aşarak uzaktan eğitim koşullarını yerine getirmeye çalışmışlardır. Yaşanan bu sürecin ardından uzaktan eğitim daha çok önem kazanmıştır. Bilişim teknolojilerinin de kullanılmasıyla herkese “eşit eğitim hakkı” verebilmek, olağanüstü durumlarda ve kapanmalarda eğitimin kesintisiz sürdürülebilmesi için uzaktan eğitim, bir eğitim modeli olarak kabul görmüştür.

Bu çalışmada, uzaktan eğitim tarihsel süreç içinde yaşadığı değişim ve gelişmelerle ilgili literatür taraması yapılmıştır. Uzaktan eğitimin, tarihsel süreç içindeki gelişimi alanyazın taraması yapılarak analiz edilmiş ve ileriye yönelik bir bakış açısı ortaya konmuştur. Uzaktan eğitimde, tarihsel süreçte yaşanan değişimi ve gelişmeleri içeren bu çalışmanın, bu konuda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, uzaktan eğitim, tarihsel süreçte gelişim

Ortaokul Öğretmenlerine Yönelik Teknoloji Eğitimi

Berrin Atiker

Bilişim Teknolojileri Milli Eğitim Bakanlığı

atikerberrin@yahoo.com

Özet

Günümüzde, bilginin hızla artmasına paralel olarak teknolojik uygulamalarda yenilikler ortaya çıkmaktadır. Bu değişim ortamında bireylerin yeni koşullara uyum sağlamaları bir gereklilik haline gelmiştir. Özellikle genç nesillerin rehberliğini üstlenen öğretmenlerin, çağın gerektirdiği teknolojik gelişmeleri yakından tanımaları ve bu doğrultuda farkındalık geliştirmeleri büyük önem taşımaktadır. Çalışmamızda, yenilikçi teknolojiler konusunda ortaokul öğretmenlerinde farkındalık kazandırmak amaçlanmıştır. Teknoloji öğrenimine istekli ve farklı branşlarda görev yapan ortaokul öğretmenlerine yönelik teknoloji eğitiminin ulaştırılması hedeflenmiştir. Projenin hedef kitlesini, Türkiye genelinde devlet okullarında görev yapan ortaokul öğretmenleri oluşturmaktadır. Ortaokul düzeyinde eğitim gören öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alındığında, içeriklerin somutlaştırılması, çoklu duyuya hitap eden öğretim yaklaşımlarının kullanılması ve öğrencilerin öğretim materyalleri ile etkileşime geçmesi büyük önem taşımaktadır. Yenilikçi teknolojiler konusunda farkındalık kazanan öğretmenlerin, derslerinde daha etkili öğretim yöntemleri tasarlamaları beklenmektedir. Çalışmanın nicel boyutunda tek gruplu ön test-son test deneysel desen kullanılmıştır. Proje öncesinde ve sonrasında katılımcılara “Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (Öztürk, 2006)” ve “Derslerde Teknolojinin Kullanılmasına Yönelik Farkındalık Ölçeği (Dağtekin, 2016)” uygulanmıştır. Projenin nitel boyutunda ise “Katılımcı Görüş Formu” ile proje etkinliklerine yönelik katılımcı görüşleri alınmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen ve Türkiye genelindeki devlet ortaokullarında görev yapan, gönüllü olarak katılım sağlayan 30 öğretmen oluşturmaktadır. TÜBİTAK 4005 ile desteklenmiş öğretmen eğitimimizde, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik kavramları hem teorik hem de uygulamalı olarak ele alınmıştır. Ayrıca Metaverse, Powtoon ile dijital öykü, Unity ile artırılmış gerçeklik ve bilgi işlemsel düşünme eğitimi proje içeriğine dâhil edilmiştir. Çalışmamız, 30 Eylül-4 Ekim 2024 tarihleri arasında Aydın ilinde uygulanmıştır. Katılımcılar proje süresince öğrendikleri içeriklerin mesleki gelişimlerine katkı sağladığını ifade etmiş; artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik gibi konuların öğretim süreçlerine entegrasyonuna dair olumlu görüşler bildirmiştir. Katılımcı öğretmenler, eğitimin uygulamalı yapısından memnuniyet duyduklarını ve öğrendikleri teknolojileri derslerinde kullanmayı planladıklarını belirtmişlerdir. Çalışmamız, öğretmenlerin dijital yeterliklerini geliştirmelerine katkı sunmuş ve yenilikçi teknolojilerin öğretim süreçlerinde kullanımına ilişkin olumlu bir bakış açısı kazandırmıştır.

Anahtar Kelimeler: teknoloji, eğitim, öğretmen

Eğitimde Dijital Farkındalık: İnteraktif ve Eş Zamanlı Uygulamaların Deneysel Değerlendirilmesi

Ahmet Yalkın

Proje Ofisi Tarsus Üniversitesi

ahmetyalkin@tarsus.edu.tr

Özet

Dijital teknolojilerin eğitim sistemine entegrasyonu, yalnızca içerik aktarımı değil, aynı zamanda pedagojik süreçlerin etkililiği ve ölçülebilirliği açısından da kritik öneme sahiptir. Özellikle çocuk istismarı, siber zorbalık ve dijital güvenlik gibi sosyal açıdan hassas konuların geniş öğrenci kitlelerine ulaştırılmasında, interaktif ve eş zamanlı uygulamalar, geleneksel yöntemlere kıyasla daha etkili öğrenme araçları olarak değerlendirilmektedir (Smith et al., 2008; Livingstone et al., 2011). Bu çerçevede, Mersin Mezitli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülen ve yaklaşık 360.000 öğrenci ile veliye ulaşan “Sanal Âlemde Gerçek Güvenlik” ve “Vücudun Senindir Onu Korum” başlıklı projeler, dijital içeriklerin büyük ölçekli, eş zamanlı ve etkileşimli biçimde uygulandığı başarılı örnekler arasında yer almaktadır. FATİH Projesi’nin sunduğu altyapı desteğiyle yürütülen bu uygulamalarda, öğrencilerin yaş düzeylerine uygun olarak yapılandırılmış içerikler anaokulu, ilkököl, ortaokul ve lise düzeyinde eş zamanlı biçimde sunulmuştur. Bu projeler sırasında nitel ve nicel bazı gözlemler elde edilmiş olsa da pedagojik etkilerinin sistematik, karşılaştırmalı ve deneysel olarak değerlendirilmesine olanak sağlayacak ölçme-değerlendirme süreçleri uygulanmamıştır. Bu çalışma, söz konusu iki projeden elde edilen içerik ve uygulama deneyiminden hareketle geliştirilen yeni dijital eğitim modelinin etkililiğini, deneysel bir desen çerçevesinde ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, eş zamanlı ve interaktif içeriklerin öğrenci farkındalığı, bilgi düzeyi ve davranışsal çıktılar üzerindeki etkileri; ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen yoluyla değerlendirilecektir (Babbie, 2013; Creswell, 2012). Araştırma, Mersin ilindeki devlet okullarında öğrenim gören öğrencilere yönelik olarak yürütülecektir. Deney grubuna dijital eğitim içerikleri eş zamanlı ve etkileşimli biçimde sunulacak, kontrol grubunda ise klasik yöntemlerle devam edilecektir. Her iki gruba uygulama öncesi ve sonrasında yapılandırılmış bilgi testleri ve farkındalık ölçekleri uygulanarak veriler toplanacaktır. Katılımcılar, anaokulu, ilkököl, ortaokul ve lise düzeylerinden katmanlı rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenecektir. Veriler, bağımlı ve bağımsız örneklemler için t-testi ile analiz edilecek, etki büyüklüğü Cohen’s d ile hesaplanacak; gerektiğinde ANOVA ile alt grup analizleri gerçekleştirilecektir. Daha önceki uygulamalardan elde edilen bulgular, özellikle siber zorbalık ve çocuk istismarı konularında öğrenci ve velilerde farkındalık düzeyinde artış sağlandığını ortaya koymuştur (Demirel et al., 2012). Ayrıca, dijital içeriklerin tüm sınıf seviyelerinde eş zamanlı olarak uygulanabilmesi, eğitimde kapsayıcılık ilkesinin güçlendirilmesine katkı sağlamıştır. Bu doğrultuda yürütülecek deneysel uygulamanın, öğrencilerin hem bilişsel hem de duyuşsal düzeyde anlamlı kazanımlar elde etmelerine olanak tanıyacağı öngörülmektedir. Beklenti, deney grubundaki öğrencilerin siber güvenlik, çocuk hakları ve çevrimiçi risk algısı gibi konularda daha bilinçli hale gelmeleri ve bilgi testlerinde anlamlı başarı artışı göstermeleridir.

Bu araştırma, teknolojik içeriklerin yalnızca daha fazla kişiye ulaşmak için değil, aynı zamanda davranışsal değişim ve farkındalık temelli öğrenme çıktıları üretmek amacıyla stratejik biçimde tasarlanması gerektiğini göstermeyi hedeflemektedir. Elde edilecek bulgular, teknoloji destekli eğitim politikalarının şekillenmesine veri temelli katkılar sunacak; benzer projelerin ulusal düzeyde ölçeklendirilmesi için yönlendirici olacaktır. Ayrıca, öğretmenlerin dijital içerikleri etkili biçimde kullanabilmeleri için mesleki gelişim süreçlerinin desteklenmesi gerekliliği de öneriler arasında yer almaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, dijital eğitimde ölçülebilirliği önceleyen, sürdürülebilir ve pedagojik temelli bir modelin inşasına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eş Zamanlı İnteraktif Eğitim, Dijital Farkındalık, Eğitimde Teknoloji

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yapay Zeka Tabanlı Öğretim Araçlarına Yönelik Tutumları: Bir Durum Çalışması

Ezgi Pelin Yıldız

Bilgisayar Programcılığı Kafkas Üniversitesi
yildizezzipelin@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yapay Zeka (YZ) tabanlı öğretim araçlarına yönelik tutumlarını kapsamlı bir şekilde incelemektir. Teknolojik gelişmelerin eğitim ortamlarına entegrasyonu, özellikle son yıllarda yapay zeka destekli uygulamalarla hız kazanmış; bu bağlamda öğretim süreçlerinde önemli dönüşümler yaşanmıştır. Bu bağlamda, öğrencilerin bu araçlara yönelik algılarının, deneyimlerinin ve beklentilerinin anlaşılması, gelecekteki eğitim uygulamaları açısından kritik öneme sahiptir. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Katılımcılar, bir devlet üniversitesine bağlı Meslek Yüksekokulunun Bilgisayar Teknolojileri bölümünde öğrenim gören toplam 40 öğrenci arasından amaçlı örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmeler birebir olarak gerçekleştirilmiş; elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin yapay zeka tabanlı öğretim araçlarına yönelik genel tutumlarının olumlu olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu, bu araçların öğrenmeyi kolaylaştırdığını, derslerde motivasyonu artırdığını ve bireyselleştirilmiş kendi hızında öğrenme fırsatları sunduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte, bazı öğrenciler, yapay zeka öğrenme araçlarının aşırı kullanımının eleştirel düşünme becerileri gibi üst düzey becerileri zayıflatabileceği ve insan etkileşiminin yerini alabilme noktasında endişelerini dile getirmiştir. Ayrıca araştırmada, katılımcıların veri gizliliği ve güvenlik konularında farkındalığının düşük olduğu da dikkat çekmiştir. Sonuç olarak, meslek yüksekokulu öğrencileri yapay zeka tabanlı öğretim araçlarını genel olarak faydalı bulmakta; ancak bu teknolojilerin etkili ve etik kullanımı konusunda endişeleri bağlamında rehberliğe ihtiyaç duymaktadır. Elde edilen bulgular, yapay zeka destekli öğretim uygulamalarının tasarımı ve yaygınlaştırılmasında öğrenci perspektifinin dikkate alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka Tabanlı Öğretim Araçları, Tutum, Durum Çalışması, Görüşme Formu

The Use of Artificial Intelligence (AI) Tools in Higher Education: Pilot Study Results of Faculty Members' Perceptions

Aytaç Göğüş^{1,*}, Nihat Gogus² & Izgi Su Göğüş³

¹ Eğitim Bilimleri Bölümü İstanbul Okan Üniversitesi

² Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Sabancı Üniversitesi

³ Fen Bilgisi Öğretmenliği Orta Doğu Teknik Üniversitesi

aytacgogus@gmail.com

Özet

The rapid development and widespread use of artificial intelligence in a wide range of fields, particularly among technological advancements, has led to the need to investigate the use of artificial intelligence, particularly in learning processes and educational activities. Artificial intelligence is defined as the ability of a computer-controlled machine, or directly a computer, to engage in human-specific cognitive activities such as reasoning, generalizing, making inferences, or learning from past experiences (Öztemel, 2003). Different types of artificial intelligence include machine learning, deep learning, and natural language processing (Deng & Lin, 2022). Natural language processing (NLP) is a branch of artificial intelligence that aims to enable computers or computer-controlled machines to understand, interpret, and produce human-specific speech, thereby enabling them to interact with humans (Beysolow & Beysolow, 2018). ChatGPT, launched by OpenAI in November 2022, stands out among NLP models. ChatGPT is an artificial intelligence language model that can converse with users in written form, perform assigned tasks, and answer questions (Hill-Yardin et al., 2023). ChatGPT has been seen to influence and be used in many fields, including medicine, engineering, software, and programming (Biswas, 2023; Cassidy, 2023; Kashefi & Mukerji, 2023; White et al., 2023). When studies on the use of ChatGPT in university education are examined, concerns about academic honesty are particularly prominent. According to Cotton et al. (2023), problems with university student ChatGPT use include plagiarism, gaining unfair advantage in assessments, and accessing false information. Another study also explained that students using ChatGPT can create assignments that are not their own, that academics cannot monitor these assignments, and that these assignments can create grounds for significant harm to academic integrity (Perkins, 2023). However, various ideas have been put forward regarding the use of ChatGPT and other commonly used AI tools in university education (Sullivan et al., 2023; Rudolph et al., 2023). A review of the literature has revealed no developed attitude scales regarding the use of ChatGPT and similar AI tools by academics. This study will share the results of a pilot study as part of the "Development of an Attitude Scale for Academics Regarding the Use of ChatGPT." Determining attitudes toward the use of ChatGPT and similar AI tools is considered crucial for establishing boundaries and criteria for using ChatGPT. This study is considered crucial for ensuring the efficient and effective use of developing technology, particularly in education and training. It is anticipated that the results of this study will inform recommendations regarding usage limitations, assess the ethical use of AI tools, and guide new research in other education and learning fields.

Anahtar Kelimeler: Artificial Intelligence, ChatGPT, University Faculty Members, the use of Artificial Intelligence

İlkokul Öğretmenlerinin Yapay Zekâ Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi

Dervise Amca Toklu ^{1,*}, Umut Akçıl ¹ & Pınar Akçaba ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Yakın Doğu Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Akdoğan Doktor Fazıl Küçük İlkokulu

dervise.amca@neu.edu.tr

Özet

Günümüzde sürdürülebilir çağdaş bir eğitim sistemi için geleceğin insan gücünü yetiştirecek olan eğitimcilerin yapay zeka teknolojileri ile ilgili farkındalıkları ve donanımları değer kazanmıştır. Bu nedenle öğretmenlerinin yapay zeka konusundaki farkındalıkları yapay zeka kullanımlarına yön verecektir. Bu noktadan hareketle, bu araştırmada ilkokul öğretmenlerinin yapay zekâya ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeline dayalı olarak yürütülen çalışmaya toplam 179 gönüllü ilkokul öğretmeni katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlerin yapay zeka hakkındaki farkındalıklarını belirlemek için “Yapay Zeka Farkındalık Ölçeği”, kişisel bilgilerini almak için ise “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Elde edilen veriler, betimsel istatistikler ile analiz edilmiş; ayrıca öğretmenlerin farkındalık düzeyleri cinsiyet, öğrenim durumu, çalışma yılı ve görev türü değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır. Yapay Zeka Farkındalık Ölçeği için Cronbach Alfa katsayısı 0,950 bulunmuştur. Bu çalışma sonucu incelendiği zaman, ilkokul öğretmenlerinin genel olarak yapay zekâ konusunda orta düzeyde farkındalığa sahip olduklarını ortaya koymuştur. Ayrıca, öğretmenlerin yapay zekâya yönelik farkındalık düzeyleriyle, cinsiyet, yaş, öğrenim durumu ve kıdem yılına göre anlamlı bir fark görülmezken okul türü değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığın görüldüğü ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar çerçevesinde öğretmenlerin yapay zekaya yönelik kaygılarının azaltılmasına, yapay zekaya yönelik özellikle teorik ve uygulama boyutlarındaki farkındalıklarının artırılmasına katkıda bulunacak hizmet içi uygulamalı eğitimler ve seminerler düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul öğretmeni, Öğretim teknolojileri, Yapay zeka, Yapay zeka farkındalığı

Eğitim ve Laboratuvar Ortamları İçin Düşük Maliyetli Otomatik Titrasyon Cihazının Tasarımı ve Geliştirilmesi

Elif Atabek Yiğit ¹, Ahmet Burak Şenöz ^{2,*}, Cemil Yiğit ³ & Sedat Iriç ³

¹ Matematik ve Fen Bilimleri Eğt/fen Bil.eğt Abd Sakarya Üniversitesi

² Fen Bilgisi Öğretmenliği Sakarya Üniversitesi

³ Makine Mühendisliği Sakarya Üniversitesi

ahmetsenoz@sakarya.edu.tr

Özet

Bilim ve teknolojiadaki hızlı ilerlemeler, öğretim ortamlarında kullanılan donanım ve yazılım araçlarının çeşitliliğini artırarak öğrencilerin deneyim odaklı öğrenmelerine önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle 3B yazıcılar ve Arduino tabanlı mikrodenetleyiciler, STEM ve STEAM alanlarında maliyet, erişilebilirlik ve özelleştirilebilirlik üstünlükleri sayesinde fen laboratuvarlarını yeniden şekillendirmektedir. Bununla birlikte, analitik kimyada önemli bir yer tutan asit-baz titrasyonu hâlen çoğu okul laboratuvarında manuel büretler aracılığıyla yürütülmektedir. Bu durum deney süresini uzatmakta ve kullanıcı kaynaklı hatalara yol açmaktadır. Bu çalışma, söz konusu güçlükleri ortadan kaldırmak amacıyla düşük maliyetli, modüler ve kullanıcı dostu bir otomatik titrasyon cihazı geliştirme sürecini rapor etmektedir. Geliştirilen sistemin merkezinde, 3B yazıcı ile üretilen parçaları içeren ve Nema 17 step motoru ile çalışan bir peristaltik pompa yer almaktadır. Pompa, A4988 sürücü kartı kullanılarak Arduino platformuyla kontrol edilmiş, böylece titrant akış hızı milisaniye düzeyinde hassas adımlarla yönetilebilir hâle getirilmiştir. Hacim ölçümünde yüksek doğruluk sağlamak için kızılötesi sensörler ve bilgisayarla görme temelli damla algılama algoritmaları karşılaştırılmış, yapılan pilot testler sonucunda kızılötesi sensörün çevresel ışık değişimlerine ve sıvı özelliklerine karşı daha dirençli olduğu görülmüş ve nihai tasarımda bu yöntem tercih edilmiştir. Homojen karışımı sürdürmek amacıyla, neodim mıknatıslarla uyarlanmış 12 V'luk bir bilgisayar fanından dönüştürülen düşük maliyetli manyetik karıştırıcı entegre edilmiştir. pH ölçümlerinde uzun ömür ve $\pm 0,02$ pH hassasiyet sunan "Gravity: Analog Industrial-Grade pH Sensor" kullanılmış, böylece eşdeğerlik noktasının tespiti için güvenilir veri akışı sağlanmıştır. Donanım bileşenlerinin yanında, Bluetooth modülü aracılığıyla iletişim kuran Python tabanlı masaüstü bir arayüz geliştirilmiştir. Arayüz, titrasyon sürecini başlatma, duraklatma ve durdurma işlevlerinin yanı sıra gerçek zamanlı pH-hacim eğrisini görselleştirme, veri kaydetme ve kalibrasyon komutlarını kolaylıkla yürütme olanağı sunmaktadır. Böylece hem öğretmenler hem de öğrenciler, deneyin prosedürel ayrıntılarından ziyade yorumlama ve kavramsal tartışma aşamalarına odaklanabilmektedir. Sistem performansı, iki farklı titrasyon senaryosunda yürütülen pilot çalışmalarla değerlendirilmiştir. İlk senaryoda, 50 mL 0,1 M HCl çözeltisinin 0,3 M NaOH ile titre edilmesi sonucunda hata oranı % 4,02; ikinci senaryoda ise 50 mL 0,2 M asetik asidin aynı bazla titrasyonunda hata oranı % 3,90 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular, cihazın teorik eşdeğerlik noktalarına % 95'in üstünde bir doğrulukla ulaştığını ifade etmektedir. Doğruluk, ölçülen değerlerin kabul edilen gerçek (teorik) değerlere yakınlığıyla tanımlanmış; böylece cihazın yüksek doğruluk düzeyi, fen öğretiminde güvenilir ve tutarlı ölçümler sunma potansiyelini ortaya koymuştur.

Elde edilen bulgular, geliştirilen otomatik titrasyon cihazının fen eğitimi bağlamında deneysel öğrenmeyi destekleyen pratik ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir. Düşük maliyetli bileşen kullanımı sayesinde, özellikle kaynak kısıtlı okullarda ve küçük ölçekli laboratuvarlarda titrasyon deneylerinin erişilebilirliğini artırma potansiyeline sahiptir. Kullanıcı dostu arayüz ve gerçek zamanlı veri görselleştirmesi, öğrencilerin eşdeğerlik noktası, asit-baz dengesi ve reaksiyon kinetiği gibi kavramları doğrudan gözlemlemelerine olanak tanıyarak kavramsal öğrenmeyi derinleştirmektedir. Sonuç olarak, bu çalışma 3B baskı ve açık kaynak mikrodenetleyici teknolojilerinin entegrasyonu ile geliştirilen, düşük maliyetli ve modüler bir otomatik titrasyon cihazının tasarımını, uygulanmasını ve performans değerlendirmesini ayrıntılı biçimde sunmuştur. Elde edilen sonuçlar, cihazın hem analitik doğruluk hem de pedagojik katkı bakımından umut verici olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: titrasyon, otomatik titrasyon cihazı, Arduino, 3B yazıcı, kimya laboratuvarı

Student Perspectives and Opportunities of AI in Education: Opportunities, Challenges, and Ethical Considerations

Faed Mahmoud Buojaylah Fayid ^{1,*} & Askin Kiraz ²

¹ Environmental Education and Management Near East University

² Environmental Education and Management Near East University

faed.mahmoud.fayid@gmail.com

Özet

Artificial Intelligence (AI) is increasingly shaping and impacting all aspects of human development, and this includes the education landscape. AI offers transformative opportunities in enhancing global educational systems. This paper examines the adoption of AI in education from the perspective of students, highlighting the perceived opportunities and challenges of AI in education. The paper also reviews the possible strategies for responsible and effective implementation of AI in education systems. Opportunities offered by AI in education include personalized learning, improved accessibility for students with and without learning disabilities, and automated systems. However, AI also presented challenges and concerns, these include ethical and practical challenges to educational processes. Challenges and concerns presented by AI adoption include user data privacy, challenges to critical thinking, and reduced or diminishing human social learning. Strategies for adequate implementation of AI in educational systems require ethical governance, digital literacy in both educators and students, transparent data management, improved human and AI collaboration in ensuring educational principles and outcomes are met. The findings in this paper emphasize the need for equitable AI integration and ensuring student centred adoption of AI for education. The paper also emphasizes AI impact on education should be guided and shaped by pedagogical principles and objectives of educational systems.

Anahtar Kelimeler: artificial intelligence, artificial intelligence in education, student perspective of AI, impact of AI on education

Sosyal Bilgiler Dersinde Yapay Zekâ Araçları Kullanım Durumunun İncelenmesi

Türkan Çelik

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kilis 7 Aralık Üniversitesi
turkancelik@kilis.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgiler dersinde yapay zekâ araçları kullanımlarına ilişkin deneyimlerinin incelenmesidir. Çalışma nitel araştırma yöntemi bağlamında fenomenolojik desen ile tasarlanmıştır. Çalışmanın katılımcıları amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem tekniği bağlamında seçilen 23 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada görüşme yöntemi ile toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Veri analizi sonucunda; “en çok kullanılan uygulamalar”, “kullanım nedenleri”, “sağladığı kazanımlar”, “kullanımının oluşturduğu his”, “en çok kullanılan konular” ve “zararlı bulup bulmama” şeklinde 6 temaya ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler dersi bağlamında en çok kullanılan yapay zekâ destekli uygulamanın “ChatGPT”, en çok ön plana çıkan kullanım nedeninin; “fikir almak”, “etkili sunular hazırlamak”, “merakı gidermek”, “alanında derinleşmek”, “tarihi görselleri hareketlendirmek”, dersi eğlenceli hale getirmek” ve “dijital hikayeler hazırlamak” şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Sağladığı kazanımlar teması bağlamında ise “öğretmene zaman kazandırması”, “mesleki doyum sağlaması”, “yenilikçi fikir bulmayı sağlaması”, “dersi eğlenceli yapması” gibi özellikler ön plana çıkarken; kullanımının oluşturduğu his teması kapsamında “mutlu”, “yenilikçi”, “meraklı”, “istekli” gibi bulgular ön plana çıkmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde en çok kullanılan konuların ise “Osmanlı Tarihi”, “1. Dünya Savaşı”, “Atatürk’ün hayatı” şeklindeki konular olduğu bulgulanmıştır. Çalışmanın son temasında ise katılımcıların yapay zekâyı zararlı bulup bulmadıkları ortaya çıkmıştır. Çalışmada katılımcıların hemen hemen hepsi yapay zekâyı zararlı bulmamışlardır. Ancak iki kişi yapay zekanın zararlı olduğunu ifade etmiştir. Çalışmanın sonuçları bağlamında yapay zekâ araçlarının farklı öğretmenlik alanlarında da kullanılarak etkilerine bakılması önerilmektedir. Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgiler dersinde yapay zekâ araçları kullanımlarına ilişkin deneyimlerinin incelenmesidir. Çalışma nitel araştırma yöntemi bağlamında fenomenolojik desen ile tasarlanmıştır. Çalışmanın katılımcıları amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem tekniği bağlamında seçilen 23 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada görüşme yöntemi ile toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Veri analizi sonucunda; “en çok kullanılan uygulamalar”, “kullanım nedenleri”, “sağladığı kazanımlar”, “kullanımının oluşturduğu his”, “en çok kullanılan konular” ve “zararlı bulup bulmama” şeklinde 6 temaya ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler dersi bağlamında en çok kullanılan yapay zekâ destekli uygulamanın “ChatGPT”, en çok ön plana çıkan kullanım nedeninin; “fikir almak”, “etkili sunular hazırlamak”, “merakı gidermek”, “alanında derinleşmek”, “tarihi görselleri hareketlendirmek”, dersi eğlenceli hale getirmek” ve “dijital hikayeler hazırlamak” şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Sağladığı kazanımlar teması bağlamında ise “öğretmene zaman kazandırması”, “mesleki doyum sağlaması”, “yenilikçi fikir bulmayı sağlaması”, “dersi eğlenceli yapması” gibi özellikler ön plana çıkarken; kullanımının oluşturduğu his teması kapsamında “mutlu”, “yenilikçi”, “meraklı”, “istekli” gibi bulgular ön plana çıkmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde en çok kullanılan konuların ise “Osmanlı Tarihi”, “1. Dünya Savaşı”, “Atatürk’ün hayatı” şeklindeki konular olduğu bulgulanmıştır. Çalışmanın son temasında ise katılımcıların yapay zekâyı zararlı bulup bulmadıkları ortaya çıkmıştır. Çalışmada katılımcıların hemen hemen hepsi yapay zekâyı zararlı bulmamışlardır. Ancak iki kişi yapay zekanın zararlı olduğunu ifade etmiştir. Çalışmanın sonuçları bağlamında yapay zekâ araçlarının farklı öğretmenlik alanlarında da kullanılarak etkilerine bakılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilgiler, öğretmen, yapay zekâ, fenomenolojik desen

Proje tabanlı öğrenmenin, lise öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerine etkisinin incelenmesi

Çiğdem Şahin

İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
cigdemshahinedu@gmail.com

Özet

Proje Tabanlı Öğrenme (PTÖ), öğrencilerin gerçek hayattaki karmaşık sorunlara çözüm bulmalarını teşvik eden ve öğrenci odaklı bir öğretim yöntemidir. Bu yaklaşım, öğrencilerin yaratıcı düşünme, problem çözme ve takım çalışması yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olan etkili bir işleve sahiptir. Bu araştırmada, proje tabanlı öğrenmenin, lise öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerini nasıl etkilediğinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma deneysel bir araştırma olup, nicel araştırma yöntemlerinden müdahale araştırma deseni tercih edilmiştir. Bu araştırma deseninde çeşitli öğretim yöntemlerinin veya programlarının etkililiği değerlendirilebilmektedir. Bir diğer ifade ile söz konusu desende tek gruba ait ön test ve son test değerleri bir öğretim düzeneği oluşturularak ilgili değişkenin değişimi ve anlamlılığı araştırılmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Adana il merkezinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 50 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılan eleştirel düşünme becerileri testi, proje tabanlı öğrenme uygulamaları öncesinde ön test niteliğinde, öğretim sonrasında son test niteliğinde uygulanacaktır. Bu araştırmada, eleştirel düşünme becerileri ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılacaktır. Araştırmadan elde edilecek sonuçlar, alanyazındaki benzer ve farklı çalışmalar ışığında tartışılacaktır. Araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak sonuçlar bu bölümde sunulacak ve öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Proje tabanlı öğrenme, lise öğrencileri, özel yetenekli öğrenciler

İşbirlikli öğrenmenin, lise öğrencilerinin akran ilişkilerine etkisinin incelenmesi

Çiğdem Şahin

İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
cigdemshahinedu@gmail.com

Özet

İşbirlikli öğrenme, ortak sorumluluk ve ekip çalışması becerilerini artıran etkili bir eğitim tekniği olarak kabul edilebilir. Bu öğrenme biçimi, etkileşim ile bilgi edinme şeklinde tanımlanır. Bu çalışma deneysel bir çalışmadır ve nicel araştırma yöntemlerinden müdahale araştırma deseni kullanılmıştır. Bu çalışmada nicel analiz tekniği kullanılacaktır. Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerine uygulanacak işbirlikli öğrenme süreçlerinin akran ilişkilerine etkisinin ölçüleceği bu çalışmada nicel deneysel araştırma yöntemi kapsamında ön-test, son-test grup araştırma deseni kullanılacaktır. Araştırmanın katılımcı grubunu, Adana il merkezindeki Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 50 öğrenci oluşturmuştur. Bu çalışmada, amaçlı örnekleme tekniklerinden olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edilmiştir. Bu tür örneklemler, elde edilen sonuçların genellenebilirliği açısından bazı kısıtlamalar taşımakla birlikte, araştırmacının farklı örnekleme yöntemlerini kullanma imkânının olmadığı durumlarda uygun çalışma koşulları sağlamaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak iki form kullanılmıştır. Form 1: Çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılan Aydoğdu (2022) tarafından geliştirilen Akran İlişkileri Ölçeği, işbirlikli öğrenme uygulamaları öncesinde ön test niteliğinde, öğretim sonrasında son test niteliğinde uygulanmıştır. Form 2: Bu form işbirlikli öğrenme yaklaşımına yönelik bilgi ve uygulama içeren dokümanları incelemek amacıyla oluşturulmuştur. Formun hazırlanmasında işbirlikli öğrenme yaklaşımına yönelik unsurlardan (amacı, kapsamı, uygulama süreci, değerlendirme süreci gibi) yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına dayanarak sonuçlar sunulacak, ilgili alanyazındaki benzer ve farklı çalışmalarla desteklenerek tartışma bölümü hazırlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: İşbirlikli öğrenme, lise öğrencileri, akran ilişkileri

Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanında Yapılan Örgütsel Liderlik Makalelerinin Gelişimi

Yalın Kılıç ^{1,*} & Ferdiye Yurdakul ²

¹ Eğitim Bilimleri Kıbrıs Aydın Üniversitesi

² Eğitim Yönetimi Kıbrıs Aydın Üniversitesi
yalinkilic@cau.edu.tr

Özet

Bu sistematik derleme çalışmasında, Türkiye’de ulusal hakemli 10 yıllık yayın geçmişi olan dergilerin belirlenmesi; incelenen 15 adet dergide 2020-2024 yılları arasında eğitim yönetimi alanında yayımlanan örgütsel liderlik ile ilgili makalelerin belirlenmesi ve yine incelenen 15 adet dergide 2020-2024 yılları arasında örgütsel liderlik ile ilgili nicel çalışmaları olan makalelerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında, Türkiye adresli 15 dergide yayımlanan makaleler incelenmiştir. Bu dergilerde 2020 ile 2024 yılları baz alınmıştır. Yurtdışı adresli dergilerde yayınlanan makaleler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Aslında, Türkiye’de eğitim yönetimi alanında çok büyük bir araştırma ve yayın üretme kapasitesi vardır. Bu anlamda çok sayıda tez, kitap ve kongre bildirisi de bulunmaktadır. Ancak bu araştırmada; sadece dergilerde yayımlanan makaleler incelenmiştir. İncelenen dergiler arasında, en çok örgütsel liderlik makalesi yayımlanan dergi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi; en az örgütsel liderlik makalesi yayımlanan dergi ise Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi’dir. Yine incelenen dergiler arasında, örgütsel liderlik konusunda nicel çalışmaları en çok olan makale yayımlanan dergi Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi; örgütsel liderlik konusunda nicel çalışmaları en az olan makale yayımlanan dergi ise Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’dir. 2000’li yılların başlarında yayınlanan makalelerde nitel araştırma yöntemi çok az kullanılırken özellikle son yıllarda önemli bir artış gözlenmiştir. Bu bağlamda eğitim yönetimi alanındaki nicel araştırma egemenliğı devam etmektedir ve bu durum, daha önce yapılan araştırmalarda da belirlenmiştir (Akçay vd., 2007; Balcı & Apaydın, 2009; Aydın, Erdağ & Sarier, 2010; Aypay vd., 2010; Turan vd., 2014; Yılmaz, 2018a). Türkiye’de nicel yöntemlerle yapılan araştırmalarda veriler genellikle anketler yardımı ile toplanmaktadır (Aydın, Erdağ & Sarier, 2010; Turan vd., 2014). Bundan dolayı, bu tip araştırmalarda mevcut durum betimlenmekte, bazen çeşitli değışkenlere göre karşılaştırılmakta; ancak derinlemesine bir analiz, tartışma ya da değışlendirme yapılamamaktadır. Nicel araştırma sayısının fazla olmasına bağılı olarak ölçek geliştirme/uyarlama çalışmalarında da son yıllarda önemli bir artış gözlenmektedir. Turan ve Özkan (2016) yaptıkları araştırmada son yıllarda Türkiye’de ölçek uyarlama ya da geliştirme çalışmalarına daha fazla yer verildiğini belirlemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, örgüt, lider özellikleri, liderlik türleri

Pandemi Sonrası Öğrenme Kaybı ve İyileştirme Süreçlerine İlişkin Bilimsel Yayınların Bibliyometrik Analizi

Kadriye Begüm Doğruyol Aladak

Eğitim Bilimleri Süleyman Demirel Üniversitesi

kadriyedogruyol@sdu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 sonrası öğrenme kaybı ve öğrenme iyileştirme süreçlerine ilişkin bilimsel yayınların eğilimlerini, işbirliği ağlarını ve araştırma odaklarını bibliyometrik analiz yöntemi ile incelemektir. Çalışmada, analiz birimi olarak Web of Science veri tabanında taranan farklı türdeki eserlerin bibliyometrik verisi baz alınmıştır. ‘Post-pandemic’ AND ‘learning recovery’ anahtar kelimeleri ile yapılan taramada 28 çalışma; ‘learning loss’ AND ‘post-pandemic’ anahtar kelimeleri ile yapılan taramada ise 115 çalışma belirlenmiştir. Tarih olarak “2020-2025” filtrelemesi yapılmıştır. Her iki tarama sonucunda 2023 yılında iki, 2025 yılında ise bir çalışmanın her iki anahtar kelime grubunda ortak olarak yer aldığı görülmüştür. Bu ortak yayınlar, tekrarlayan kayıtları önlemek amacıyla analizde tekil kayıt olarak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak analizde 140 yayın ele alınmıştır. Analiz sürecinde, verilerin görselleştirilmesi ve ağ haritalarının oluşturulması amacıyla VOSviewer yazılımından yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre yayın türleri arasında araştırma makalesi (n=68), editoryal materyal (n=49), mektup (n=8), derleme (n=6), bildiri tam metin (n=2), bildiri özeti (n=2), news item (n=2), kitap (n=1), kitap kritiği (n=1), kitap bölümü (n=1) bulunmaktadır. Yayınların yıllara göre dağılımı incelendiğinde en fazla yayının 2020 yılında (%29,28; n=41) yapıldığı, bunu sırasıyla 2021 yılı (%25,00; n=35) ve 2023 yılı (%20,00; n=28) izlediği görülmektedir. Yazarların ortak yazarlık analizine göre, en fazla bağlantılı ve iş birliği yapan yazarları tespit etmek üzere en az bir yayın ve en az bir atıf kriteri belirlenerek ağ haritası oluşturulmuştur. Aralarında en yüksek bağlantı bulunan isimler arasında yapılan analize göre tek bir kümede birleşen 16 isim ve toplam 120 bağlantı görülmektedir. En çok kullanılan anahtar kelimelerde, en az 5 defa görülen ve aralarında ilişki bulunan 6 gözlem birimi tespit edilmiştir. En fazla tekrarlanan kelime Covid-19 (n=35) olmuştur. Ülkeler bazında üretkenlik incelendiğinde en fazla yayının Amerika Birleşik Devletleri tarafından gerçekleştirildiği (n=48) ve bu yayınların toplam 729 atıf aldığı görülmektedir. Bu çalışma, COVID-19 sonrasında eğitim alanında hızla artan öğrenme kaybı ve öğrenme iyileştirme araştırmalarına yönelik kapsamlı bir bibliyometrik analiz sunarak, alanın mevcut eğilimlerini ve öne çıkan araştırma konularını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, pandemi sonrası öğrenme süreçlerine ilişkin akademik üretimin eğilimleri sayısal verilerle ortaya konmasının alan yazına katkı sağlayacağı ve gelecekteki çalışmalara yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, post-pandemi, öğrenme kaybı, öğrenme iyileştirme

Optimizing Resource Management For Academic Performance: Lessons From Public Secondary School in Nigeria

Abdullahi Usman Jalingo ^{1,*} & Engin Baysen ²

¹ Educational Administration Near East University Cyprus

² Educational Science Near East University Cyprus

20213619@std.neu.edu.tr

Özet

Abstract

Optimizing resource management is a critical determinant of school effectiveness and student achievement. In Nigeria's public secondary schools Taraba State as a case study, systemic challenges including underqualified staff, inadequate infrastructure, and limited funding continue to impede performance. This study assessed the role of human, material, and financial resource management on student academic performance, drawing on the System Resource Model and Attribution Theory. The study employed a descriptive survey research design. In all, 349 respondents were included in the study (299 teachers, 50 principals) selected through stratified random sampling across 16 local government areas in Taraba State. Data were collected using the Resource Management and Academic Performance Questionnaire (RMAPQ). Descriptive statistics and independent samples t-tests were used for analysis at a 0.05 significance level. Human resource management, particularly teacher qualification, deployment, and supervision, had the strongest positive effect on student performance ($p < 0.05$). Material resources such as classrooms, textbooks, and sports facilities also enhanced learning outcomes; however, deficiencies in laboratories, ICT facilities, and electricity constrained their impact. Financial resource management, while less influential, was significantly associated with performance, with transparency in budgeting and timely fund disbursement contributing to improved outcomes. Effective academic performance improvement requires an integrated approach to mobilizing, allocating, and utilizing human, material, and financial resources. Policy priorities should include strengthening teacher development, equitable resource distribution, improved financial accountability, and stakeholder collaboration, particularly in resource-constrained contexts like Taraba State.

Anahtar Kelimeler: Academic performance, Resource management, human resources, Material resources, Financial resources, Public secondary school, Nigeria

Nearpod Uygulaması ile Oyunlaştırılmış Endodonti Sınavlarının Öğrenciler Üzerindeki Etkisi: Bir Anket Çalışması

Ahmet Ulutekin ^{1,*} & Meltem Küçük ¹

¹ Diş Hekimliği Fakültesi Yakın Doğu Üniversitesi
ahnet8961@gmail.com

Özet

The rapid advancement of educational technology has increased the use of digital tools, making learning processes more effective and enjoyable. The Nearpod application, with its interactive and gamified features, enhances student motivation while also facilitating teachers' ability to monitor students' learning processes. This study aims to comparatively examine the contribution of exams conducted via the Nearpod application to students' learning processes in endodontics practical courses, focusing on its technical infrastructure, ease of use, and the effects of its interactive content, in comparison with Google Forms. The sample group consisted of second-year students from the Faculty of Dentistry at Near East University. Two different exams were administered during the study: an interactive and gamified exam via Nearpod and a traditional digital exam via Google Forms. Both exams included 20 multiple-choice questions. After the exams, students' perceptions and satisfaction levels were evaluated using 5-point Likert scale questions. A total of 10 hypotheses were tested within the scope of this study. The two exam methods were compared in terms of student motivation, learning speed, learning from mistakes, technical infrastructure, ease of use, and the impact of audiovisual content. Data were analyzed using SPSS 25.0, and the non-parametric Mann-Whitney U test was employed to examine differences between the groups. As a result, while no significant difference was found between Nearpod and Google Forms in terms of technical infrastructure affecting user experience, Nearpod was statistically shown to contribute more positively to students' learning processes in other areas. These findings support the positive effect of digital gamification elements on student learning.

Anahtar Kelimeler: Gamification; educational technology; endodontics

Akran Çatışması Ölçeği-Gençlik Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Cafer Kılıç^{1,*} & Zahide Tonga²

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Uşak Üniversitesi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Kırıkkale Üniversitesi

cfkiloc@gmail.com

Özet

Farklı türdeki saldırgan davranışlar okullardaki en önemli davranış sorunlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Geniş bir düzlemde yer alan saldırgan davranışlar dinamikleri, gelişim seyri ve sonuçları bakımından farklılık göstermektedir. Bununla beraber, geniş bir spektrumda yer almasından dolayı saldırgan davranışların doğru ve işlevsel bir şekilde ölçülmesi saldırgan davranışların yaygınlığının belirlenmesi, tanılanması ve bu davranışlara müdahale edilmesi açısından önem arz etmektedir. Dolayısıyla, bu çalışmanın amacı farklı türdeki saldırgan davranışları tek bir ölçme aracında birleştiren ve farklı kültürlerde doğrulaması yapılmış Akran Çatışması Ölçeği-Gençlik Formu'nun Türk kültüründe geçerlik ve güvenirliliğini incelemektir. Bu araştırmanın çalışma grubunu, ortaöğretime devam eden 400 lise öğrencisi oluşturmuştur (Ortyaş = 16.37, SS = 1.14, 216 Erkek). Ölçme aracının geçerlik ve güvenirlik çalışması için doğrulayıcı faktör analizleri, ölçüt bağlantılı geçerlik ve güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin tek, iki ve dört faktörlü yapıları ve ikinci düzey yapısı sırasıyla test edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizleri ölçeğin dört boyutlu modelinin (RMSEA = .35, CFI = .99, TLI = .99, SRMR = .055) ve alternatif modellerinin iyi uyum gösterdiğine işaret etmiştir. Ölçüt bağlantılı geçerlik sonuçları ölçeğin alt boyutları ile diğer değişkenler arasında geçmiş araştırmalar tutarlı ve manidar ilişkiler olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, Akran Çatışması Ölçeği-Gençlik Formu'nun ergenlerdeki saldırgan davranışları ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir. Bu ölçme aracı bilimsel çalışmalarda, psikolojik danışma birimlerinde ve farklı eğitim bağlamlarında saldırgan davranışların belirlenmesi ve değerlendirilmesinde kullanılabilir. Gelecekteki araştırmalarda ölçme aracının psikometrik özellikleri farklı örneklemelerde test edilebilir, öğretmen ve ebeveyn formlarıyla paralel olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Akran Çatışması Ölçeği, ergenlik, saldırganlık, geçerlik, güvenirlik

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin “Sürdürülebilir Kalkınma Bilgi Düzeyleri ve Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitime” İlişkin Görüşleri

Serpil Aşık Çolak

Biyoloji Eğitimi Trabzon Üniversitesi

asikserpil83@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir kalkınma, son yıllarda tüm dünyada giderek artan çevresel sorunlar, doğal kaynakların hızla tükenmesi ve ekosistem dengesinin bozulması gibi nedenlerle hem politik hem de eğitsel bir öncelik haline gelmiştir. Bu kavram, yalnızca ekonomik büyüme değil, aynı zamanda çevresel sorumluluk ve toplumsal refahı da içeren bütüncül bir kalkınma anlayışını ifade etmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın bireylerin yaşam felsefesi haline gelmesi, özellikle erken yaşlardan itibaren kazandırılacak eğitim süreçleriyle mümkündür. Bu bağlamda öğretmenler, bu sürecin temel aktörleri olarak kilit bir rol oynamaktadır. Bu araştırmanın amacı, fen bilimleri öğretmenlerinin sürdürülebilir kalkınma kavramına ve bu alandaki eğitim süreçlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi benimsenmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşüyle yapılandırılan altı açık uçlu sorudan oluşan bir anket formu aracılığıyla toplanmıştır. 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Trabzon ilinde görev yapan 21 fen bilimleri öğretmeni çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş, elde edilen yanıtlar kodlama ve temalaştırma yoluyla yorumlanmıştır. Bulgular, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sürdürülebilir kalkınmanın önemini farkında olduğunu ve bu konuda eğitimin vazgeçilmez bir araç olduğunu düşündüğünü ortaya koymuştur. Katılımcılar, öğretim programlarında sürdürülebilir kalkınma konusuna yeterince yer verilmediğini, ders saatlerinin sınırlı olduğunu ve okul yönetimi ile velilerin bu alandaki farkındalığının yetersiz kaldığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmenlerin bir kısmı, konuyu sadece teorik olarak işlediklerini; diğer kısmı ise öğrencilere projeler hazırlatarak süreci daha aktif ve uygulamalı hale getirdiklerini ifade etmiştir. Uygulamalı derslerin eksikliği, etkinlik yapma olanaklarının kısıtlılığı ve ekonomik yetersizlikler, eğitimin niteliğini düşüren temel engeller olarak öne çıkmıştır. Katılımcılar, sürdürülebilir kalkınma eğitiminin daha etkili hale getirilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı, belediyeler ve yerel yönetimlerin iş birliği içinde proje temelli çalışmalar yürütmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca bu eğitimin tüm eğitim kademelerine entegre edilmesi, öğretim programlarında daha görünür hale getirilmesi ve özellikle uygulamalı etkinlikler, gezi-gözlem çalışmaları ve deney temelli öğrenmelerle desteklenmesi gerektiği yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Sonuç olarak bu çalışma, fen bilimleri öğretmenlerinin sürdürülebilir kalkınma eğitime ilişkin düşüncelerini yansıtarak hem mevcut durumun analizini sunmakta hem de politika ve uygulamalar için öneriler geliştirmektedir. Sürdürülebilir kalkınma eğitiminin yalnızca fen alanına değil, tüm eğitim kademelerine ve branşlara entegre edilmesi; bu konuda ortak bir bilinç geliştirilmesine katkı sağlayacak ve toplumsal dönüşümün eğitim aracılığıyla gerçekleşmesini mümkün kılacaktır. Bu bağlamda, öğretmen eğitiminden başlayarak tüm öğretim programlarında sürdürülebilir kalkınma eğitime sistematik bir biçimde yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir kalkınma, fen bilimleri öğretmenleri, eğitim

Saf Madde ve Karışımlar Kavram Testi

Arzu Gül Ekim Nur

Fen Bilgisi Öğretmenliği Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
arzuglkm@gmail.com

Özet

Bu çalışmada dört aşamalı bir kavram testinin geliştirilebilmesi için sırasıyla; konu ile ilgili temel kavramlar belirlenmiş, doğru önerme cümleleri yazılmış, kavram haritası oluşturulmuş, kavram yanlışları taranmış ve mevcut olan kavram yanlışlarına dayanarak açık uçlu sorular hazırlanmış, uygulanmış ve analizleri yapılmıştır. Daha sonra çoktan seçmeli sorular hazırlanmış ve bununla ilgili gerekli tüm düzenlenmeler yapılmış böylece pilot uygulaması yapılacak olan 30 soruluk “Saf Madde ve Karışımlar Testi” oluşturulmuştur. Hazırlanan çoktan seçmeli 30 sorudan oluşan “Saf Madde ve Karışımlar Testi” uygulanmış ve TAP analiz programı ile analizleri yapılmıştır. Testin ortalama güçlük indeksi 0.50, ortalama ayırt edicilik indeksi 0.52 ve Kuder Richardson (KR)-20 güvenirlik katsayısı 0.86 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçlarından yola çıkılarak 18 soru seçilmiştir. Seçilen 18 sorunun sonunda cevaplayıcının seçtiği cevabı neden seçtiğini açıklaması için boşluk bırakılmıştır. 18 soruluk saf madde ve karışımlar testi 49 7. Sınıf öğrencisine 1 ders saati süresince uygulanmıştır. Kavram yanlışlarının tespiti için; açık uçlu sorulara verilen cevaplardan ilgisiz ve anlaşılmayan ifadelerin yer aldığı verileri içeren iki öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Daha sonra 12 adet dört aşamalı sorudan oluşan kavram testi hazırlanmıştır. Hazırlanan dört aşamalı kavram testi için iki alan uzmanından uzman görüşü alınmış ve kavram testinin ilk nüshası oluşturulmuştur. Saf Madde ve Karışımlar Kavram Testi özel öğretim kurumunda bulunan 28 8. Sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Testin birinci aşamasında literatürde yer alan kavram yanlışlarına göre hazırlanmış çoktan seçmeli bir soru yer almaktadır. Üçüncü aşamasında testin birinci aşamasındaki soruya verilen cevabın nedenini sorgulayan yine çoktan seçmeli bir soru yer almaktadır. İkinci ve dördüncü aşamalarında ise, öğrencilerin bir önceki aşamalarda verdikleri cevaptan emin olma derecelerini sorgulayan beşli likert tipi birer soru bulunmaktadır. Kavram testinin birinci ve üçüncü aşamalarındaki cevap seçeneklerinin işlevselliğini araştırmak için, bu aşamalarındaki tüm cevap seçeneklerinin seçilme frekans ve yüzdelikleri belirlenmiş, birinci ve üçüncü aşamalarındaki doğru cevaplardan alınan puanlar üzerinden yapılan madde analizi ile her bir sorunun zorluk derecesi ve ayırt edicilik katsayısı belirlenmiştir. Testin 1. ve 3. aşamasındaki sorulardan öğrencilerin aldığı puanların güvenirliğini belirlemek için KR-20 katsayısı kullanılmış ve 0.82 olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kavram yanlışları, kavram testi, saf madde ve karışımlar

Sınıf Öğretmenlerinin Saf Maddeler ve Karışımlarla ilgili Argümanları

Dilek Özalp

Sınıf Öğretmenliği İstanbul Aydın Üniversitesi
dilekozalp@aydin.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin saf maddeler ve karışımlarla ilgili argümanlarını Toulmin Argümantasyon Modeli bileşenlerine (iddia, veri, gerekçe, niteleyici, destekleyici ve çürütücü) göre belirlemektir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Çalışmanın katılımcıları üçü kadın ve dördü erkek olmak üzere yedi sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcılardan üçü İstanbul'daki devlet okullarında çalışırken diğer üçü özel okullarda görev yapmaktadır, biri ise çalışmamaktadır. Araştırma verileri tüm öğretmenlerle derinlemesine yüz yüze yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Her bir görüşme 30-45 dakika sürmüştür. Görüşme soruları saf maddeler, saf maddelerin tanecikli yapıları, karışımlar, karışımların tanecikli yapıları olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Her bölüm Toulmin argümantasyon modeli bileşenlerinin belirtilmesini gerektiren beş farklı sorudan oluşmaktadır. Her bir soruya verilen cevap içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Veri analizi sonucunda öğretmenlerin oluşturdukları argümanlardaki iddiaların tanımsal ve gerçeğe dayalı türlerde olduğu belirlenmiştir. İddialarını yaptıkları gözlemlere dayandırarak ve örnekler vererek kanıtladıkları görülmüştür. İddia ve kanıt arasındaki bağlantıyı nedensellik ilişkisi kurarak ya da bilimsel bir ilkeyle ilişkilendirerek gerekçelendirdikleri belirlenmiştir. Argümanlarını güçlendirmek için çoğunlukla deney sonuçları gibi gerçeğe dayalı türde açıklamalar yaptıkları nadiren de olsa anekdotsal ve teorik türde destekleyiciler kullandıkları görülmüştür. Argümanlarının doğru olmadığı ve iddialarının geçerli olmadığı durumları belirtmek için ise çoğunlukla direkt türde çürütücüler sunmuşlardır. Katılımcıların hiçbirisi karışımların tanecikli yapılarına yönelik argümanlarına çürütücü niteliğinde bir açıklama yapamamıştır. Bazı argümanların bileşenleri bilimsel içerik açısından doğru olduğu halde bazılarının hatalı, yanılırlı ya da eksik olduğu belirlenmiştir. En fazla hatalı, yanılırlı ve eksik bilimsel içeriğe sahip bileşenlerin saf maddeler ve karışımların tanecikli yapılarına yönelik argümanlarda yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: argüman, sınıf öğretmenleri, saf maddeler, karışımlar, Toulmin Argümantasyon Modeli

2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programındaki Sürdürülebilir Yaşam Konulu Ünitelerin Öğrenme Çıktılarının Solo Taksonomisine Göre İncelenmesi

Başak Erdem ^{1,*} & Mustafa Kışoğlu ²

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Aksaray Üniversitesi

² Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı Aksaray Üniversitesi
basaktepedelen@gmail.com

Özet

Artan çevre sorunlarının canlı yaşamını tehdit eden boyutlara ulaşması sürdürülebilir yaşam anlayışının ön plana çıkmasına neden olmuştur. Bu nedenle son yıllarda öğretim programlarında sürdürülebilirlik kavramına vurgu yapılmaya başlanmıştır. Türkiye’de 2024-2025 eğitim-öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanmaya başlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında öğrencileri sürdürülebilirliği düşünmeye yönlendiren ve öğrencilere sürdürülebilirlikle ilişkili yaşam becerilerini kazandırmaya yönelik konulara yer verildiği belirtilmektedir. Bu sayede uygulanan fen öğretim programıyla sürdürülebilirlik bilincine sahip, kaynakları verimli kullanan, doğaya duyarlı, çevre sorunlarına yönelik farkındalığı yüksek bireylerin yetiştirilmesi amaçlandığı ifade edilmektedir. Öğretim programlarının değerlendirilmesinde ve öğretim kalitesinin artırılmasında taksonomiler sıklıkla kullanılmaktadır. Bu anlamda kullanılan taksonomilerden biri de SOLO taksonomisidir. Türkçe’ye Gözlenebilen Öğrenme Çıktısı olarak çevrilen Structure of Observed Learning Outcomes ifadesindeki kelimelerin ilk harflerinden oluşan SOLO taksonomisi anlama becerilerinin ölçülmesi amacıyla kullanılan bir sınıflamadır. SOLO taksonomisi yapı öncesi, tek yönlü yapı, çok yönlü yapı, ilişkisel yapı ve soyutlanmış yapı olmak üzere beş düşünme seviyesinden oluşmaktadır. 2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında yer alan sürdürülebilir yaşam konulu ünitelerin öğrenme çıktılarının SOLO taksonomisine göre incelenmesinin amaçlandığı çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını 2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı oluşturmaktadır. Analiz süreci devam eden çalışmada veriler betimsel analiz yaklaşımı ile analiz edilmektedir. Öğretim programındaki sürdürülebilir yaşam konulu ünitelerin öğrenme çıktıları, konu uzmanı iki öğretim elemanı tarafından ayrı ayrı kodlanmaktadır. Kodlanan verilerin güvenilirliğinin sağlanması amacıyla kodlayıcılar arası uyum hesaplanacaktır. Analiz neticesinde elde edilen sonuçlar tablo ve grafikler halinde sunulacaktır. Bununla birlikte, elde edilen sonuçlar doğrultusunda, bir takım önerilerde de bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre eğitimi, SOLO taksonomisi, Sürdürülebilir yaşam, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı

Görsel Sanatlar Eğitiminde Yapay Zekâ Okuryazarlığı

Zeliha Selin Mercan

Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
selin17mercan@gmail.com

Özet

Bu bildiri, Görsel Sanatlar Eğitiminde Yapay Zekâ Okuryazarlığı adlı projenin geliştirilme süreci, uygulama aşamaları ve Resim-İş Eğitimi öğrencilerine sunduğu katkıları ele almaktadır. Projenin temel amacı, Resim-İş Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yapay zekâ okuryazarlık düzeylerini artırarak, öğretmen adayı olarak yapay zekâyı eğitim süreçlerinde etkin bir şekilde kullanmalarını sağlamaktır. Projede nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması yöntemi benimsenmiş ve buna yönelik olarak ders anlatımı ve uygulamalardan oluşan toplam 9 haftalık bir eylem planı oluşturulmuştur. Uygulama sürecinde öğrenciler yapay zekâ destekli çoktan seçmeli sınav sorusu hazırlama, yapay zekâ destekli ders planı yapma, yapay zekâ destekli boşluk doldurma sorusu hazırlama, yazıdan görsel üretme, yapay zekâ destekli hikaye görselleştirme, yapay zekâ destekli ders etkinliği geliştirme gibi çeşitli uygulamalar yapmıştır. Uygulamada Gemini, Copilot, ChatGPT, LeonardoAI, Artbreeder, eduade.ai gibi popüler yapay zeka araçları kullanılmıştır. Atölye süresince öğrencilerin ön ve son bilgileri görüşmeler aracılığıyla değerlendirilmiş; her dersin sonunda ise öğrencilerin kazanımları uygulamaya geçirip geçirmediikleri sorgulanmıştır. Projenin sonunda öğrencilerin yapay zekâ desteğiyle oluşturduğu görsel sanat eserleri çevrim içi ortamda sergilenmiştir. Serginin ardından, katılımcıların hem sergiye hem de yapay zekâ destekli üretim sürecine ilişkin görüşleri çevrim içi görüşme formu yoluyla toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Sanat Eğitimi, Görsel Sanatlar Eğitimi, Yapay Zekâ, Yapay Zekâ Okuryazarlığı, Görsel Sanatlar Eğitiminde Yapay Zekâ

Görsel Sanatlar Eğitiminde Ekolojik Sanat ve Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

Ipek Eyüpoğlu

Resim İş Eğitimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
ipekeyupoglu@gmail.com

Özet

Bu bildiri, Görsel Sanatlar Eğitiminde Ekolojik Sanat ve Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı adlı projenin geliştirilme sürecini, uygulama aşamalarını ve Resim-İş Eğitimi öğrencilerine sunduğu katkıları ele almaktadır. Projenin temel amacı, Resim-İş Eğitimi Bölümü öğrencilerinin Ekolojik Sanat uygulamalarına hakim olmaları ve sanat eğitimlerinde sürdürülebilirliği temel alarak etkin şekilde kullanmalarını sağlamaktır. Bu proje kapsamında öğrencilerle, ders anlatımı ve uygulamalardan oluşan toplam 9 haftalık bir atölye süreci yürütülmüştür. İlk hafta Ekoloji ve sürdürülebilirliğin tarihi gelişimi ve tanımı ile ilgili kapsamlı bir sunumu içerirken ikinci hafta ekolojik sanat türlerine ve sanatsal örneklerine odaklanılmıştır. 7 haftalık ekolojik sanat atölyeleri planlanıp uygulama olarak öğrencilerle birlikte gerçekleştirilmiş ve sanatsal çıktılar elde edilmiştir. Atölye süresince öğrencilerin ön ve son bilgileri yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla değerlendirilmiş; her dersin sonunda ise öğrencilerin kazanımları uygulamaya geçirip geçirmediikleri sorgulanmıştır. Tüm süreç tamamlandıktan sonra katılımcılarla birebir yüz yüze görüşme yapılarak almış oldukları ekolojik sanat ve sürdürülebilirlik eğitimine ilişkin görüş ve son bilgileri toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, Ekolojik Sanat, Sürdürülebilirlik

Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Sanat Eğitimi Sürecinde Yapay Zekâ Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Hüseyin Ulus ^{1,*} & Hamid Aydemir ²

¹ Department of Fine Arts Education Çanakkale Onsekiz Mart University

² Art of Education Çanakkale Onsekiz Mart University

huseyin.ulus@comu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, görsel sanatlar öğretmeni adaylarının sanat eğitimi sürecinde yapay zekâ kavramına ilişkin metaforik algılarını incelemektir. Nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan fenomenoloji deseniyle yürütülen bu çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 48 öğretmen adayından sanat eğitimi sürecinde yapay zekâ kavramına yönelik metafor geliştirmeleri ve bunu gerekçelendirmeleri istenmiştir. Katılımcılar tarafından geliştirilen metaforlar MAXQDA 2020 paket programından yararlanılarak içerik analizine tabii tutulmuştur. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının toplamda 22 farklı metafor geliştirildiği ve bunların 5 farklı kategori altında toplandığı anlaşılmıştır. Kategoriler incelendiğinde; “Bilgiye, hedefe veya anlama ulaşma yolu olarak yapay zeka”, “Algı ve etki unsurları olarak yapay zeka”, “Koruyucu, İyileştirici ve savunma geliştirici olarak yapay zeka”, “Destek ve yönlendirme unsuru olarak yapay zekâ”, “Amacı gerçekleştirmeye yarayan vasıta olarak yapay zeka”, “Yaşam kaynağı, aydınlatıcı ve ısıtıcı güç olarak yapay zeka”, “Zararlı ve hak gasbedici Unsur olarak yapay zeka”, “Yol gösterici ve destek unsuru olarak yapay zekâ” ve “Engelleyici ve aracılık unsurları olarak yapay zekâ” şeklinde bir dağılım olduğu görülmüştür. Elde edilen veriler, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun sanat eğitimi sürecinde yapay zekayı olumlu bir araç olarak nitelendirdiklerini göstermiştir. Bu bulgular görsel sanatlar öğretmeni adaylarının değişen eğitim paradigmalarına ayak uydurma konusunda esnek, uyum sağlayabilir ve yenilikçi bir bakış açısına sahip olduklarını göstermesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Yapay Zeka, Görsel Sanatlar

Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Sanat Eğitimi: Sanat Yoluyla Ekolojik Duyarlılık

Fatma Miralay

Department of Teaching Near East University

fatma.miralay@neu.edu.tr

Özet

Sürdürülebilir kalkınma, küresel eğitim politikalarında merkez konu haline gelmiştir. Günümüzde, çevresel sorunlara karşı eleştirel bilinç geliştiren bireylerin yetiştirilmesinde sanat eğitimin dönüştürücü gücü UNESCO'nun 2030 sürdürülebilir kalkınma gündeminde yerini almıştır. Buna göre sanat eğitimi, sürdürülebilirlik ekseninde, estetik ve bilişsel beceri alanlarında öğrenme alanı sunmaktadır. Bu araştırma, KKTC’de bulunan bir devlet lisesindeki görsel sanatlar öğretim programı kapsamında, sanat eğitiminde sürdürülebilirlik konusunda nitel bir yaklaşıma dayanmaktadır. Araştırma kapsamında, KKTC MEB ortaöğretim programındaki 10. sınıf görsel sanatlar dersi öğretim programında yer alan “Görsel İletişim ve Biçimlendirme” ünitesine çevre temalı öğrenci çalışmalarını analiz edilmiştir. Bu kapsamda 10. sınıfta öğrenim gören 15 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Öğrencilerin, ürünleri, yazılı yansıtma metinleri ve sanat günlükleri tematik yöntemle analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları, sanat eğitiminin öğrencilerin toplumsal sorumluluk, çevresel farkındalık ve eleştirel düşünme becerilerinin anlamlı düzeyde desteklediğini ortaya çıkarmıştır. Görsel sanatlar eğitimi, sürdürülebilirlik ekseninde öğrencilerde çevresel duyarlılığı artıran ve dönüştürücü eğitim fırsatları sunan bir öğrenme alanıdır.

Anahtar Kelimeler: eko sanat, sürdürülebilirlik eğitimi, görsel sanatlar eğitimi, sanat eğitimi

MATEMATİKSEL MODELLEME DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI TASARISI GELİŞTİRİLMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Alper Çiltaş^{1,*} & Emre Akkaya²

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi

² İlköğretim Matematik Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

alperciltas@atauni.edu.tr

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı, matematik öğretmenliği lisans programında yer alan matematiksel modelleme dersi için ortak bir yapı ve içerik çerçevesinde özgün bir öğretim programı tasarısı geliştirmek ve bu tasarının etkililiğini çeşitli paydaş görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırmada, matematiksel modelleme dersi öğretim programı tasarısı geliştirmek ve etkililiğini değerlendirmek amacıyla Tasarım ve Geliştirme Araştırması (TGA) modelinin Tip 1 türü benimsenmiştir. Nitel araştırma desenine dayalı çalışmada doküman incelemesi, görüşme ve gözlem teknikleri kullanılmıştır. Katılımcılar, ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 4 öğretim elemanı, 10 matematik öğretmeni ve 11 öğretmen adayından oluşmaktadır. Veriler, üniversite web siteleri, görüşmeler, gözlemler ve uzman değerlendirmeleri yoluyla toplanmıştır. Elde edilen veriler, programın tasarımı ve uygulanmasına ilişkin çok yönlü bir değerlendirme sunmuştur.

Bulgular: Araştırmada, İlköğretim ve Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programları'ndaki matematiksel modelleme derslerinin mevcut durumu ve ihtiyaçları analiz edilmiş, 66 devlet üniversitesinde dersin varlığı tespit edilmesine rağmen içerik, öğrenme çıktıları, öğrenme öğretme süreçleri ve değerlendirme boyutlarında önemli farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Türkiye'deki modelleme eğitiminin genellikle bilgi aktarımına dayalı olduğu, uluslararası süreç temelli ve teknoloji destekli yaklaşımlardan uzak kaldığı, ayrıca yazılı ve ortak bir program eksikliği bulunduğu görülmüştür. İncelenen programlarda amaç ve hedeflerin ön planda olduğu, ancak öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme boyutlarının eksik kaldığı; içeriklerin modelleme döngüsüne odaklanırken teknoloji kullanımı ve özgün problemlerin yetersiz olduğu; öğretim yöntemlerinde anlatım ve tartışmanın ağırlıklı olduğu, dijital araç kullanımının sınırlı kaldığı; ölçme-değerlendirmede ise çoğunlukla geleneksel sınavlara yer verildiği tespit edilmiştir.

Sonuçlar: Bu araştırma, lisans düzeyinde matematiksel modelleme eğitimi için özgün ve bütüncül bir öğretim programı geliştirilmesinin gerekliliğini ortaya koymuştur. Öğretmenler ve öğretmen adaylarının bu alandaki kuramsal ve uygulamalı eksiklikleri, programın disiplinlerarası bir yaklaşımla tasarlanmasını zorunlu kılmıştır. Katılımcı görüşleriyle şekillendirilen program, uygulama sürecinde etkili ve işlevsel bulunmuş; uzman değerlendirmeleri doğrultusunda öğrenme çıktıları netleştirilmiş, içerik, öğrenme öğretme yaşantıları ve ölçme-değerlendirme araçları çeşitlendirilmiştir. Geliştirilen program, matematiksel modelleme eğitimindeki teorik ve pratik boşluğu dolduran, alan yazınına yenilikçi bir katkı sunan ve gelecekteki çalışmalara rehberlik edebilecek sistematik bir yapı kazanmıştır.

Anahtar Kelimeler: matematik eğitimi, matematiksel modelleme, öğretim programı, program tasarısı, tasarım ve geliştirme araştırması modeli

Matematik Öğretiminde Dijital Hikayelerin Önemi

Alper Çiltas^{1,*} & Tuğba Temur¹

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi

alperciltas@atauni.edu.tr

Özet

Tarih boyunca bilgi, anlatım yoluyla aktarılmış ve kavramlar ile bilgiler hikâye anlatımıyla anlaşılır hale getirilmiştir. Teknolojik ve bilimsel gelişmelerle değişen dünya, birçok şeyin şekil değiştirmesine neden olduğu gibi hikâye anlatımının da yeni teknolojik gelişmelere yordanmasına yol açmıştır. Dijital hikâyeleme, teknolojik gelişmelerden ve hikâye anlatımının gücünden doğan yeni bir kavramdır. Dijital hikâyeleme, eğitim kurumlarında kullanılabilecek teknoloji tabanlı bir pedagojik yaklaşımı mümkün kılmakta ve eğlenceli ve etkili bir eğitim ortamı sağlamak için önemli bir araç olarak görülmektedir. Dijital hikâyeler genellikle okuma-yazma etkinliklerinde, senaryo eğitiminde ve dil eğitiminde kullanılırken, araştırmacılar matematik öğretiminde de etkili bir yöntem olabileceğini belirtmektedir. Dijital hikâyelerde farklı öğelerin bütünsel sunumu, öğrencilerin birden çok duyusuna hitap etmektedir. Matematik öğrenme sürecinde dijital hikâyelerin öğrencilerin anlamlı matematik öğrenme deneyimlerine, kalıcılığı ve iş birliğini sağlamaya, öz-yeterliliği geliştirme gibi faydaları olduğu görülmektedir. Matematik öğretiminde dijital hikâye anlatımı, öğrencilerin aktif olmasını sağlayan, problem çözme becerilerini geliştiren, öğrenmesi zor kavramları anlamalarını derinleştiren ve matematiksel fikirleri tartışmaya, yazmaya, okumaya ve dinlemeye dahil eden eğlenceli ve çok yönlü bir araçtır. Bu açıdan dijital hikâyeleme matematik öğretiminde etkili bir öğrenme aracı olarak kullanılabileceği düşünülmektedir. Matematiksel hikayelerin kullanıldığı çalışmalar dijital hikayeleme öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini, kavramlar arasında ilişki ve bağlantı kurulmasını sağladığını, yeni matematiksel kavramların öğrenilmesini ve daha önce öğrenilen kavramların pekiştirilmesini ve derinlemesine öğrenilmesini sağladığını, öğrenme sürecini dinamik hale getirerek öğrencileri motive ettiğini, derse katılımı artırdığını, öğrencilerin matematiksel fikirler ile kendi yaşamları arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olduğunu göstermektedir. Matematik içerisinde soyut kavramların oldukça fazla yer alması sebebiyle etkili bir araç olarak dijital hikâyeleme öğrencilerin ilgili kavramları anlamalarında yardımcı olabilecektir. Bunun yanında dijital hikayeler matematiği ilgi çekici bir şekilde sunmaktadır ve öğrencilerin problem çözme yetkinliklerini geliştirmektedir. Dolayısıyla matematik eğitiminde dijital hikâye kullanımının etkili bir yöntem olduğu düşünülmektedir. Dijital hikâyelemenin matematiğe karşı olumsuz tutum içerisinde olan öğrencileri öğrenme sürecine dahil ederek ön yargıları kaldırabileceği görülmektedir. Dijital hikâyeler çoklu temsil modlarının oluşturulmasını sağlama ve etkileşimli içerikleri paylaştırarak anlatıyı kolaylaştırma potansiyeline sahiptir. Dijital hikâyeler aracılığıyla çoklu temsillerin kullanılması matematiksel kavramların, problemlerin anlaşılmasını ve görselleştirilmesini destekleyebilir. Bu nedenle matematik eğitiminde dijital hikâyelerin kavram öğretiminde ve problem çözümünde destekleyici olduğu söylenebilir. 21. yüzyıl eğitim çerçevesindeki yeterlikler göz önüne alındığında dijital hikâyelemenin yaratıcılık, yenilikçilik, dijital okuryazarlık, iş birliği, sosyal ve kültürler arası beceriler gibi becerileri desteklediği söylenebilir. Öğrencilerin matematiği daha anlamlı görmeleri için gerçek hayatla ilişkisini görmeleri gerekmektedir ve onların matematiği daha anlamlı görecekları yaklaşımlardan birisi matematik öğretimine matematik okuryazarlığını dahil etmekle olmaktadır. Literatür incelendiğinde, dijital hikâyeleme ile matematik okuryazarlığı arasında pozitif yönlü ve güçlü bir ilişki olduğunu belirtilmektedir ve dijital hikâyelemenin dijital okuryazarlığı geliştireceği sonucuna ulaşmaktadır. Bu bağlamda dijital hikâyeleme aynı zamanda matematiksel ve dijital okuryazarlığı yani 21. yüzyıl becerilerinin ihtiyaç duyduğu çoklu okuryazarlığı geliştirecek bir araç olarak düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Hikayeleme, Matematik Eğitimi

KKTC’de Farklı Kültürlere Sahip Çocuklarla Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Zorluklar ve Geliştirdikleri Stratejiler

Simge Erk ^{1,*}, Imge Tezel ¹ & Yasemin Sorakın Ballı ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Atatürk Öğretmen Akademisi

² Öğretmenlik Meslek Eğitimi Atatürk Öğretmen Akademisi

simgeerk@gmail.com

Özet

Bu araştırma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan ve sınıflarında farklı kültürlere sahip çocuklarla çalışan öğretmenlerin eğitim süreçlerinde karşılaştıkları durumları ve bu durumlara yönelik geliştirdikleri stratejileri derinlemesine incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Giderek küreselleşen dünyada, eğitim ortamlarında karşılaşılan kültürel çeşitlilik, öğretmenlerin pedagojik yaklaşımlarını ve mesleki rollerini dönüştürmekte; öğretmenlerden yalnızca akademik bilgi aktarımı değil, aynı zamanda kültürel hassasiyete dayalı çok yönlü beceriler sergilemeleri beklenmektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin farklı kültürlere sahip çocuklarla çalışırken karşılaştıkları zorluklar, gözlemledikleri gelişmeler ve bu süreçte geliştirdikleri uygulamalar, günümüz eğitim sistemlerinin çok kültürlü yapısı açısından anlamlı ipuçları sunmaktadır. Çalışma kapsamında benimsenen nitel araştırma yaklaşımı, öğretmenlerin yaşantılarını, duygu ve düşüncelerini, olayları algılama biçimlerini ve bu algılar doğrultusunda geliştirdikleri stratejileri doğal bağlamı içinde incelemeye olanak sağlamıştır. Bu doğrultuda, araştırma Lefkoşa ilçesinde görev yapan ve kültürel açıdan heterojen öğrenci gruplarıyla çalışan 20 okul öncesi öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler, araştırma sorularına uygun biçimde geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış; öğretmenlerin yaşadıkları deneyimlere ilişkin özgün ve detaylı ifadeleri kayıt altına alınmıştır. Bu yönüyle çalışma, yalnızca öğretmenlerin sınıf içi deneyimlerini belgelemekle kalmayıp, aynı zamanda okul öncesi eğitim bağlamında kültürel çeşitliliğe dayalı uygulamaların nasıl şekillendiğini, öğretmenlerin bu çeşitliliğe nasıl yanıt verdiğini ve eğitim ortamlarında kültürlerarası duyarlılığın geliştirilmesine yönelik hangi yöntemlerin benimsendiğini açığa çıkarmayı hedeflemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmen eğitimi programlarına, çok kültürlü sınıf ortamlarının yönetimine ve eğitim politikalarına katkı sağlayabilecek niteliktedir. Bu bağlamda, çalışma hem mevcut durumu ortaya koymak hem de kültürel çeşitlilikle etkili biçimde çalışmaya yönelik uygulamalı çözüm önerileri geliştirmek açısından önemli bir adım teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Çeşitlilik, Eğitim Stratejileri, Okul Öncesi Eğitim

Erken Çocukluk Döneminde Özel Öğrenme Güçlüğü Üzerine Yapılan Çalışmaların Sistemik İncelemesi

Ayça Sena Abacı

Okul Öncesi Öğretmenliği İzmir Demokrasi Üniversitesi
senaabaccii@gmail.com

Özet

Erken çocukluk dönemi, bireylerin bilişsel, sosyal, dilsel ve motor alanlarda hızlı gelişim gösterdikleri ve yaşam boyu öğrenmenin temelini atıldığı kritik bir gelişim dönemidir. Bu evrede ortaya çıkan gelişimsel farklılıklar, ilerleyen yaşlarda kalıcı öğrenme güçlüklerine yol açabilmektedir. Özellikle özel öğrenme güçlüğü riski taşıyan çocukların erken tanınması ve yapılandırılmış müdahale programlarıyla desteklenmesi hem çocuğun gelişimsel sonuçları hem de eğitim sisteminin genel kalitesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 2017 ile 2025 yılları arasında erken çocukluk döneminde disleksi, disgrafi ve diskalkuli alanlarında yapılmış akademik araştırmaları sistemik olarak incelemektir. Ulusal Tez Merkezi, TR Dizin, DergiPark ve Google Scholar gibi veri tabanlarından ulaşılan ve önceden belirlenen ölçütleri karşılayan toplam 11 akademik çalışma, çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu kapsamda, içerik analizi; çalışmaların demografik bilgileri, çalışmaların bulguları ve çalışmaların önerileri olmak üzere üç temel başlık altında gerçekleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen ilk bulgu, çalışmaların büyük çoğunluğunun nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapıldığını ve genellikle özel öğrenme güçlükleri genel başlığı altında değerlendirmeler sunduğunu göstermektedir. Disleksi, disgrafi ve diskalkuliye özgü olarak odaklanan çalışmaların ise oldukça sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir. İkinci olarak, çalışmaların bulguları incelendiğinde, tanılama ve risk belirleme, ölçek geliştirme ve psikometrik değerlendirme, müdahale uygulamaları ve programları, okula hazır bulunuşluk ve olgunluk, aile ve öğretmen katkısı ile bilişsel işlevler ve nöropsikolojik göstergeler olmak üzere altı kategori oluşturulmuştur. Üçüncü ve son olarak, çalışmaların önerileri incelendiğinde, öğretmenlere, ailelere ve çocuklara yönelik öneriler olmak üzere üç kategori oluşturulmuştur. Erken çocukluk alanında özel öğrenme güçlüğüne özgü alt başlıklarına odaklanan daha fazla uygulamalı araştırmaya ihtiyaç olduğu gözlemlenmektedir. Öğretmenlerin erken tanı konusundaki yeterliklerinin artırılması ve ailelerin sürece bilinçli ve aktif şekilde dahil edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, çok boyutlu değerlendirme araçlarının kullanılması ve öğrenme ortamlarının oyun temelli ve çoklu duyuya dayalı yaklaşımlar doğrultusunda yapılandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: erken çocukluk, öğrenme güçlüğü, disleksi, disgrafi, diskalkuli

Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Programları: Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Sistematiik Derlemesi

Zehra Bilgen

Okul Öncesi Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
zehrabilgen@comu.edu.tr

Özet

Her toplum, kendine özgü kültür, gelenek ve değerler bütününe sahiptir. Toplumların, bu özgün niteliklerini gelecek nesillere aktarmaları, kültürel sürekliliğin sağlanabilmesi açısından önemlidir. Okul öncesi dönemde kazanılan bilgi, beceri ve deneyimler, bireyin yaşamının ilerleyen evrelerinde de kalıcı etkiler oluşturmakta; bu yönüyle söz konusu dönem, gelişimsel açıdan kritik bir evre olarak değerlendirilmektedir. Bireyin, içinde bulunduğu toplumun kültürel öğelerini tanıması, benimsemesi ve içselleştirmesi, o topluma ait değerleri edinmesiyle mümkündür. Kültürel aktarım süreci, çocuğun ilk sosyal çevresi olan ailede başlar; ailede edinilen kültürel, geleneksel ve ahlaki değerler, çocuğun sosyal ve kültürel çevresinde devam eder. Değerler, bireyin düşünce ve davranışları üzerinde belirleyici olan ahlaki ilke ve kuralları ifade eder. Temel (kök) değerler arasında adalet, dostluk, dürüstlük, özenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik yer almaktadır. Değerler eğitimi, okul öncesi dönemden yetişkinliğe kadar uzanan süreçte çeşitli eğitim programlarıyla desteklenmektedir. Bu çalışma, Türkiye’de okul öncesi dönemde değerler eğitimi programlarına ilişkin gerçekleştirilen araştırmaları incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden sistematik derleme yaklaşımıyla yürütülmüştür. Tarama sürecinde TR Dizin, Google Scholar, ERIC ve Web of Science veri tabanları kullanılmıştır. Tarama işlemleri, “değerler eğitimi”, “okul öncesi”, “erken çocukluk dönemi”, “deneysel çalışma”, “değerler eğitimi programı” ve “etkililik” anahtar kelimeleri kullanılarak gerçekleştirilmiş; Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlanmış çalışmalar taramaya dâhil edilmiştir. Elde edilen veriler, tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Öncelikle kodlanan veriler benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırılmış, ardından ana temalar ve alt temalar belirlenmiştir. İncelenen her bir çalışmadan; yıl, yazar(lar), yayınlandığı dergi ve indeks bilgileri, araştırma yöntemi ve deseni, örneklem özellikleri, uygulanan değerler eğitimi programı, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri, temel bulgular ve sonuçlar sistematik biçimde kaydedilmiştir. Elde edilen veriler, tablolar aracılığıyla sınıflandırılmış ve belirlenen temalar çerçevesinde ayrıntılı olarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, değerler eğitimi, değerler eğitimi programı, sistematik derleme

Okul Öncesi Eğitimde Öğrenme Ortamlarının Dönüşümü (1953–2024): MEB Programları Arası Tematik Analiz

Zehra Bilgen

Okul Öncesi Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
zehrabilgen@comu.edu.tr

Özet

Erken çocukluk dönemi, bireyin yaşam boyu öğrenme sürecine yönelik tutumlarının şekillendiği, temel becerilerin kazanıldığı ve gelişimin tüm alanlarında hızla ilerlediği kritik bir dönemdir. Bu dönemde sunulan eğitim ortamları, çocukların öğrenme deneyimlerini doğrudan etkileyerek, gelişim alanlarının desteklenmesinde belirleyici rol oynamaktadır. Nitelikli öğrenme ortamları; çocukların aktif katılımını destekleyen, özgürce keşfetmelerine olanak sağlayan, ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Okul öncesi eğitim programlarında öğrenme ortamlarının yapılandırılması, yalnızca fiziksel mekân düzenlemeleriyle sınırlı kalmayıp aynı zamanda öğrenme merkezleri ve bu merkezlerde kullanılan materyallerin nitelikleriyle de doğrudan ilişkilidir. Merkezlerde kullanılan materyallerin çeşitliliği, çocukların gelişim düzeylerine uygunluğu ve çoklu duyulara hitap edebilmesi ise öğrenmenin niteliğini artıran önemli faktörlerdendir. Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yıllar içerisinde yayımlanan okul öncesi eğitim programları, öğrenme ortamlarının yapılandırılmasına ilişkin farklı bakış açıları ve uygulama örnekleri içermektedir. Bu çalışmada, öğrenme ortamlarının tarihsel gelişimi ve yapısal dönüşümünün, çağın gereklerine ve çocukların ihtiyaçlarına göre nasıl şekillendiğini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, Türkiye’de geçmişten günümüze uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programlarında öğrenme ortamlarının, öğrenme merkezleri/köşelerinin ve kullanılan materyallerin nasıl yapılandırıldığını incelemek ve bu unsurların programlardaki değişimini tematik bir analizle ortaya koymaktır. Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanan ve okul öncesi eğitimde uygulamaya konulan 1953, 1989, 1994, 2002, 2006, 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları incelenmiştir. Buna göre incelenen programlarda öğrenme ortamları ve merkez/köşe yapılarının zaman içinde daha esnek, çocuk merkezli ve zenginleştirilmiş hale geldiği görülmüştür. Özellikle 2013 ve 2024 programlarında materyal çeşitliliği, bireysel farklılıklar ve aktif öğrenmeye vurgu artmıştır. Programlar ilerledikçe öğrenme ortamlarına verilen önem artmış, çocukların özgürce keşfetmelerine imkân tanıyan düzenlemelere yer verilmiştir. Bu durum, çağdaş erken çocukluk eğitimi yaklaşımlarının okul öncesi programlara yansıdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, MEB, eğitim programları, öğrenme ortamları, tematik analiz

Özel Eğitim Gereksinimli Çocuğu Olan Annelerin Psikososyal İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Ömer Yıldız

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Selçuk Üniversitesi
pdrhukukomeryildiz@gmail.com

Özet

Özel eğitim gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlerin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanması, dolaylı olarak özel eğitim gereksinimli çocukların psikososyal ihtiyaçlarının karşılanması anlamına gelmektedir. Özel eğitim gereksinimli çocuğun bakımı, korunması, eğitim ve sağlık ihtiyaçlarının giderilmesi bedensel ve ruhsal sağlığı bakımından oldukça önemlidir. Psikososyal olarak güçlü, sağlam ve yetkin bir ebeveyn olmak, dolaylı olarak özel eğitim gereksinimli çocuğunun eğitimi, sağlıklı ve mutlu bir birey olarak büyüüp gelişmesi demektir. Bu araştırma, 2025 yılında Adana ilinde faaliyet gösteren 14 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde eğitim gören orta ve ağır düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip çocuğu olan anneler ile yapılmıştır. Veri toplama araçları olarak; katılımcıların algılanan gelir düzeyinin sorulduğu ‘Kişisel Bilgi Formu (KBF)’ ve annelerin psikososyal gereksinimlerinin ölçüldüğü ‘Aile Gereksinimlerini Belirleme Aracı (AGBA)’ kullanılmıştır (Cavkaytar, Ardiç ve Aksoy, 2014). Araştırmanın amacı, özel eğitim gereksinimli çocuğu olan annelerin algılanan gelir düzeyine göre psikososyal ihtiyaçlarını belirlemektir. Bu amaçla toplanan verilerden algılanan sosyoekonomik düzeyi ‘iyi’ düzeyde olanlar ile ‘erkek’ ebeveyn gözlem sayıları analiz için yeterli sayıda olmadığından çıkarılmış, geriye kalan gözlemler dikkate alınmıştır. Çalışma grubu, basit rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenen 289 orta ve düşük sosyoekonomik düzeye sahip annelerden oluşmaktadır. Toplanan verilerin analiz sonuçlarından elde edilen bulgular şu şekildedir; AGBA’nın dört alt boyutundan maddi gereksinim, çevreye açıklama gereksinimi, bilgi gereksinimi, genel destek ve toplumsal hizmet gereksinimine algılanan gelir düzeyi değişkenine göre bakıldığında gelir düzeyi ‘düşük’ olanların ‘orta’ düzeyde olanlara göre aralarında anlamlı fark olduğu, düşük gelire sahip olanların dört alt ölçeğin tamamından aldıkları puanların yüksek olduğu ve dolayısıyla psikososyal gereksinim anlamında ihtiyaçlarının daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Bu tablo düşük gelir düzeyindeki annelerin daha fazla karşılanması gereken psikososyal gereksinime sahip olduğu; maddi kaynağa, sosyal destek kaynağına, bilgiye ve psikolojik desteğe daha fazla ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, aile gereksinimleri, psikososyal ihtiyaç.

Bridging Gaps in Inclusive Early Childhood Education: Assistive Technologies and Teacher Preparedness

Sinan Kalkan ^{1,*}, Mustafa Yunus Eryaman ², Fatma Erdoğan ³ & Joanna Madalinska-Michalak ⁴

¹ Özel Eğitim Bölümü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

³ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Fırat Üniversitesi

⁴ Department of Basic Education University of Warsaw

snnklkn35@gmail.com

Özet

The advancement of inclusive education policies across Europe has amplified the urgency of equipping early childhood educators with the tools and competencies needed to support the diverse developmental needs of children with Autism Spectrum Disorder (ASD). In this context, assistive technologies (AT) hold significant potential to enhance social-emotional learning (SEL) by addressing common challenges faced by children with ASD, including difficulties in emotion regulation, communication, and peer interaction. However, despite growing evidence and policy support, the effective integration of AT in early childhood classrooms remains limited and uneven across national contexts. This cross-national study explores the state of teacher preparedness for implementing AT to support social-emotional development (SED) in inclusive settings, focusing on three culturally and structurally diverse countries: Poland, Spain, and Türkiye. Employing a convergent parallel mixed-methods design, the research collected quantitative and qualitative data from 428 pre-service and in-service early childhood educators. The quantitative component involved descriptive and inferential analyses, while the qualitative analysis of open-ended responses provided contextual insights into teachers' experiences, perceptions, and challenges. Findings indicate notable differences in AT-related self-efficacy, training exposure, and institutional support among countries. Key barriers include digital inequalities, lack of structured professional development, and insufficient alignment between AT tools and pedagogical frameworks. Anchored in the CASEL model of social-emotional competencies, the study demonstrates how targeted AT tools can be used to scaffold five core areas of SEL: self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making. By highlighting both the promises and limitations of current practices, this study contributes to ongoing debates on equitable technology integration and inclusive teacher education. The findings have significant implications for policymakers, curriculum developers, and educators seeking to foster socially and emotionally inclusive learning environments through the responsible use of assistive technologies.

Not: This oral presentation was prepared using data obtained within the scope of the Erasmus Plus K220 project "Upskilling Preservice Teachers to Support Young Children with Autism Spectrum Disorder through Digital Social Stories. Project number: 2024-1-PL01-KA220-HED-000246304".

Anahtar Kelimeler: Assistive technologies, social-emotional development, inclusive education, teacher preparedness, cross-national comparison.

Maarif Modeli Sosyal Bilgiler 5. Sınıf Ders Kitabına Edebi Ürünlerin Yansıması

Hamide Mamatoğlu^{1,*} & Türkan Çelik¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kilis 7 Aralık Üniversitesi
hamidemamat1986@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, maarif modeli sosyal bilgiler 5. Sınıf ders kitabına edebi ürünlerin yansımasını incelemektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniğiyle yürütülmüştür. Bu bağlamda 5. sınıf seviyesine ait birinci ve ikinci dönem ders kitapları ayrı ayrı temin edilerek belirlenen 38 edebi tür temelinde analiz edilmiştir. Çalışma verilerin elde edilen sonuçlara göre 5. Sınıf ders kitaplarında en fazla kullanılan edebi türün “**makale**” olduğu tespit edilmiştir. En çok kullanılan diğer edebi türlerin ise **hikâye, deyim, atasözü, anı, röportaj ve söylev olduğu sonucuna varılmıştır. En az kullanılan edebi türlerin ise biyografi ve bilmece** olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonuçları dikkate alındığında 5. Sınıf ders kitabında birçok edebi türün kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Ancak 5. Sınıf seviyesi göz önünde bulundurulduğunda şiir, türkü vb. Edebi türlerin ders kitabına yansıtılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Edebi Ürünler, Sosyal Bilgiler, 5. Sınıf, Ders Kitabı, Maarif Modeli.

Spor Etkinliklerinde Toplam Kalite Yönetimi ve Sürdürülebilirlik

Necati Cerrahoğlu ^{1,*} & Remzi Mustafa Gençler ²

¹ Spor Yöneticiliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Rektörlük Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

necerrahoglu@yahoo.com

Özet

Toplam Kalite Yönetimi, spor etkinliklerinde süreçlerin iyileştirilmesi, katılımcı memnuniyeti ve verimliliğin artırılması için kullanılan kapsamlı bir yönetim yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, organizasyonel süreçleri optimize ederek hataları minimize eder ve kaynak kullanımını daha etkin hale getirir. Sürdürülebilirlik kavramı ise çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla spor etkinliklerinin uzun vadeli geleceğini şekillendirmektedir. Toplam Kalite Yönetimi ve sürdürülebilirliğin entegrasyonu etkinliklerin genel kalitesini artırırken, çevresel ve sosyal sorumlulukları güçlendirerek daha bütüncül bir yönetim modeli oluşturmaktadır. Örneğin, maratonlarda atık yönetimi veya enerji verimliliği, toplam kalite yönetimi prensipleriyle optimize edilebilir.

Literatür incelendiğinde, toplam kalite yönetiminin spor etkinliklerindeki hizmet kalitesine yoğun bir şekilde odaklandığı görülmektedir. Ancak, sürdürülebilirlik unsurlarının toplam kalite yönetimi ile entegrasyonu, nispeten daha yeni bir uygulama alanı olarak dikkat çekmekte ve akademik tartışmalarda giderek daha fazla yer bulmaktadır. Toplam kalite yönetiminin temel prensipleri olan sürekli iyileştirme (kaizen), müşteri odaklılık ve sürdürülebilirlik hedeflerini doğrudan desteklenebilmesinde önemli destekler sağlamaktadır. Çevresel sürdürülebilirlik açısından karbon ayak izinin sistematik olarak düşürülmesi gibi önlemler; sosyal sürdürülebilirlik için engelli bireylerin erişim olanaklarının geliştirilmesi gibi kapsayıcı uygulamalar ve ekonomik sürdürülebilirlik için ise kaynak verimliliğinin artırılması toplam kalite yönetimi araçlarıyla etkin bir şekilde gerçekleştirilebilir. Bu entegrasyon, etkinliklerin yalnızca operasyonel başarısını değil, toplumsal ve ekolojik verimliliğini de arttırmaktadır.

Türkiye'deki büyük spor etkinliklerini ele alan bu çalışmada literatür taraması, doküman analizi ve gözlem yöntemleri kullanılarak toplam kalite yönetimi ve sürdürülebilirlik entegrasyonunun spor etkinliklerindeki etkileri incelenmiştir. Bulgular, toplam kalite yönetiminin sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu hale getirildiğinde, spor etkinliklerinin çevresel etkilerini azaltırken sosyal ve ekonomik faydalarını artırdığını göstermektedir. Bu yaklaşım, spor etkinliklerinin daha kapsayıcı, çevre dostu ve ekonomik olarak sürdürülebilir hale getirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Kalite Yönetimi, Spor Yönetimi

Okuma Alışkanlığı Ediniminde Diyalektik Dinamikler: Engeller ve Çözümler

Ceyda Türkkaş

Türkçe Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
ceydakucuk89@gmail.com

Özet

Kitaplar, bireylere kendi öğrenme hızlarında bilgi edinme fırsatı sunan; kavrama, düşünme, analiz-sentez ve iletişim gibi temel becerilerin gelişimini destekleyen vazgeçilmez araçlardır. Bu beceriler, özellikle çocukluk dönemindeki bireyler için sadece akademik değil aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişim açısından da büyük önem taşımaktadır. Okuma, sadece bilgi edinme süreci değildir; bireyin hayal gücünü geliştiren, kültürel birikimini zenginleştiren ve çok boyutlu düşünmesini sağlayan bir alışkanlıktır. Okuma alışkanlığı, bireyin kitapla kurduğu ilişkinin düzenli, sürdürülebilir ve anlamlı hâle gelmesiyle oluşur. Erken yaşta kazanılan bu alışkanlık, bireyin yaşam boyu öğrenen bir birey olmasına katkı sağlamaktadır. Ancak bu bağlamda yapılan araştırmalar, okuma kültürünün gelişiminde bireysel faktörlerin yanı sıra aile, okul ve toplum gibi çevresel etmenlere dayalı çeşitli engeller bulunduğunu göstermektedir. Bu araştırmanın amacı, lise düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin “iyi okur” kavramına yönelik algılarını, okuma alışkanlığı kazanımında karşılaştıkları engelleri ve bu engellere yönelik çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, bir fen lisesinde farklı sınıf kademelerinde öğrenim görmekte olan 228 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmış, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla okul ortamında toplanarak içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrenciler “iyi okur”u sıklıkla “düzenli/planlı okuyan, severek okuyan, anlayarak okuyan, nitelikli kitaplar okuyan, bilgili, kültürlü, kelime dağarcığı geniş, diksiyon becerisi yüksek” kişi olarak tanımlamaktadır. Öğrenciler, okuma alışkanlığı edinimini olumsuz etkileyen faktörler arasında: teknoloji bağımlılığını, ebeveyn ve öğretmen baskısını, kitapların yüksek fiyatını, zaman yetersizliğini ve ilgiye uygun kitaplara erişim güçlüğüne dile getirmişlerdir. Bu sorunlara çözüm olarak öğrenciler: teknoloji kullanımının sınırlandırılması, doğru kitap seçimlerinin yapılması, okumaya özel vakit ayrılması, baskı yerine teşvikin artırılması ve kütüphane kullanımının yaygınlaştırılması gibi öneriler sunmuşlardır. Araştırma bulguları, okuma alışkanlığı edinim sürecinin sadece bireysel çabayla değil; çevresel düzenlemeler, destekleyici yaklaşımlar ve uygun ortamlarla da şekillendiğini göstermektedir. Bu yönüyle okuma alışkanlığı kazanımı, bireyin karşılaştığı engeller ile çözüm yolları arasında sürekli bir etkileşim ve dönüşüm sürecini barındırmaktadır. Bu durum, engel ve çözümün birbirini koşullayan bir yapı içinde ele alınmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla çalışmada ele alınan veriler, okuma alışkanlığı ediniminde engeller ve çözümler arasında diyalektik bir ilişki bulunduğunu ortaya koymaktadır. Sonuçlar neticesinde, öğrenci merkezli okuma kültürü uygulamalarının güçlendirilmesi, kitapların erişilebilirliğine yönelik politikaların geliştirilmesi ve aile-okul iş birliğini teşvik eden bütüncül yaklaşımların benimsenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: okuma alışkanlığı, okuma kültürü, kitap okuma.

Integrating AI into EFL Reading Instruction: Insights from a GPT-Based Reading Tutor

Berna Tari Yardımcı

İngilizce Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

berna.tari.41@gmail.com

Özet

Reading comprehension is a crucial skill in learning English as a foreign language (EFL), especially in English preparatory school contexts in which learners need to achieve proficient reading comprehension skills in a limited time period. Despite advances in digital learning, integrating artificial intelligence (AI) into EFL reading instruction remains under-studied, especially regarding how learners are influenced by technology use in their learning. This study aims to fill this gap by evaluating the use of a Chatbot “Reading Tutor” designed to improve English reading performance of Turkish EFL learners at a university English preparatory program. It is targeted to present a comprehensive frame to understand if Reading Tutor improves learners’ reading performance, reading motivation, technology use and their self-regulated learning skills. In order to present the frame, Oxford Reading Level Test, The Foreign Language Reading Attitudes and Motivation Scale (FLARMS), Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT-2), and Technology-Based Self-Regulated English Learning Strategies (TSRLSQ) were utilized. Statistical analysis indicated a significant improvement in learners’ reading comprehension following the intervention. Moreover, the findings suggest that while participants' reading attitudes, motivation, and proficiency improved, their self-reported use of technology-based strategies and their general acceptance of technology for learning remained largely unchanged. The study contributes to the growing field of AI-assisted language learning by demonstrating the potential of chatbot-based tools to foster measurable improvements in EFL reading comprehension.

Anahtar Kelimeler: AI, Chatbot, Reading Comprehension, Technology use

Turkish Adaptation and Validation of the Scale of Beliefs, Attitudes and Practices of Attention to Diversity by University Faculty Members

Aytaç Göğüş^{1,*} & Nihat Gogus²

¹ Eğitim Bilimleri Bölümü İstanbul Okan Üniversitesi

² Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Sabancı Üniversitesi
aytacgogus@gmail.com

Özet

Examining the practices in the fields of diversity, access, equality and internationalization in higher education accelerates the process of disseminating the inclusive approach in higher education and adapting it to social life. To raise awareness of the inclusive university culture, the higher education research studies play an important role. This study aimed to obtain a valid and reliable research tool to examine the comprehensive understanding of university management and university faculty members' attention to diversity. Ramos Santana et al. (2021) developed "the Scale of Beliefs, Attitudes and Practices of Attention to Diversity by University Faculty Members" in Spain. In this study, the scale was adapted into Turkish. The valid and reliable scale has five-factor structure as follow, 1) conception of diversity, 2) institutional diversity, 3) diverse teaching and learning practices, 4) research, training and teaching focused on diversity, 5) university administrators' commitment. The adapted scale is suitable for use in research in Türkiye, to pay attention to differences and diversity, and to participate in internationalization and educational integration processes.

Ramos Santana, et al. (2021) summarized the meaning of five factors of "the Scale of Beliefs, Attitudes and Practices of Attention to Diversity by University Faculty Members" as below

- "Conception of Diversity refers to the meaning that teachers give to diversity.
- Institutional Diversity refers to faculty members' perceptions regarding the social value of diversity as well as the proposals and actions carried out by universities to attend to diversity.
- Diverse Teaching and Learning Practices refers to educational practices that faculty members carry out in the classroom to attend to diversity.
- Research, Training and Teaching Focused on Diversity refers to participation and attention to diversity in research designs, projects, teaching activities and organizations.
- University Administrators' Commitment refers to faculty members' perceptions regarding actions taken by university administrators to attend to diversity" (Ramos Santana, et al., 2021, p. 129-130).

According to descriptive analysis, the level for the Beliefs, Attitudes and Practices of Attention to Diversity by University Faculty Members, who are the sample group of the research, is at an above average level. The level for four factors is at above average level but the factor, Institutional Diversity, is at a high level. These findings can be interpreted that faculty members perceives attention to diversity is the role of the institution and university administrators rather than their role of attention to diversity in their teaching and research. Diversity theories suggest to use Culturally Sensitive Pedagogy (Jackson, 1993), culturally responsive teaching and research efforts to create a supportive and inclusive environment and allow a positive higher education experiences for all university students and faculty members. It is important to have multicultural awareness and considering different learning styles and thinking styles of heterogenic groups of students. The efforts of attention to diversity by faculty

members return to support young adults who are at the stage of identity development and improve their cognitive skills and social skills to deal with real life problems in democracy after graduation.

Raising awareness about diversity and inclusion and drawing attention to this issue has an important place in social life. At this point, universities, which are important educational institutions of the society, attract attention with their students of different races, religions, sexual orientations and physical disabilities. Dissemination of the inclusive approach within the campus also accelerate the process of adaptation to social life. For this reason, it is necessary to develop the awareness and comprehensive understanding of faculty members working at universities on this subject and make the necessary arrangements for transition to practical application. Also, universities should develop detailed higher education policy to ensure the inclusive university culture.

Anahtar Kelimeler: Diversity in higher education, Faculty beliefs, Faculty attitudes, Inclusion in higher education, Practices of attention to diversity